

1. september 1955

Prvega septembra je začel veljati nov komunalni sistem. Po temeljnih pripravah, ki so pri nas na Gorenjskem trajale domala leto dni, so odpadle dosedanje administrativne občinske meje, namesto starih občin pa so se organizirale nove gospodarske - družbene enote - komune.

Na Gorenjskem je 11 novih občinskih ljudskih odborov, namesto 35 dosedanjih. Od tega sta občini Cerklje in Ziri ostali v starem obsegu, ostale pa so več ali manj povečale, tako da so se posamezna področja, ki so že prej gospodarsko in družbeno težila k večjim in razvitejšim centrom, združila z njim. Najbolj se je povečal obseg občine Kranj, ki sedaj zajema področje od Jezerskega do Zabnice in od Gorič do Mavčič. Oba dosedanja okraja Kranj in Radovljica sta se združila v enoten okraj za vso Gorenjsko s sedežem v Kranju.

Ze sama ostvaritev komunalnega sistema pomeni bistveni napredek v razvoju naše socialistične demokracije. S tem aktom zelo razširjamo osnovno družbeno upravljanje. „Milijoni državljani naše domovine“, je dejal tov. Edvard Kardelj, ko je obrazlagal pred ljudsko skupščino zakon o ureditvi okrajev in občin, „bodo odslej lahko neposredneje in aktivneje sodelovali pri reševanju osnovnih vprašanj družbenega življenja. To jim bo dalo novo vzpodbudo za razvijanje iniciative na vseh področjih družbenega življenja.“

V tem smislu je ostvaritev komunalnega sistema samo najpomembnejši korak v poglabljanju tistega revolucionarnega procesa, ki je začel z izročitvijo podjetij v upravljanje delavcem.

Seveda je iluzorno pričakovati, da bodo komune že same po sebi bistveno spremenile gospodarsko in družbeno življenje v občini. Komune se bodo razvijale in se bodo gospodarsko krepile, hkrati s krepitvijo našega celotnega jugoslovanskega gospodarstva. Zato so napačne in zlonamerne govornice, da pomeni uvajanje novega komunalnega sistema razbijanje naše državne in gospodarske enotnosti. Zato so tudi zgrešeni računlisti, ki so mislili, da pomeni organizacija novih občinskih skupnosti, rahlanje obveznosti do jugoslovanske skupnosti. Taki računarji so presojali koristi nove komunalne ureditve samo s stališča dinarja. Zato so se pri razpravah o komunah pojavili različni lokalizmi, ki so tudi na

Gorenjskem (pri razpravljanju o enotni ali deljeni Poljanski komuni) močno izstopili.

Komune se bodo razvijale in dobivale svojo socialistično vsebino samo z vztrajnim delom pri prevzgoji naših ljudi, ki jim (saj nekaterim in ponekod) različni predsodki še vedno branijo aktivno poseči v družbeno dogajanje. Vse možnosti neposrednega sodelovanja pri upravljanju komune: razni sveti pri ljudskih odborih, komisije, zbori volivcev, krajevni odbori itd., ostanejo le možnosti vse dotlej, dokler ne začne ob sodelovanju vseh državljanov solidno funkcionirati.

V današnji, prvi fazi razvoja novega komunalnega sistema je zato ena najvažnejših nalog vseh političnih organizacij in ljudskih odborov, da pospešeno delajo na uveljavitvi teh organov, ki predstavljajo osnovni mehanizem naše socialistične demokracije. Nova občina brez dobrih in razvitih svetov, je preveč podvržena raznim birokratskim nevarnostim, ki še vedno ogrožajo rast našega družbenega in gospodarskega sistema.

Stojimo na začetku velike poti. Komune niso nekaj statičnega, one se bodo razvijale in v tem razvoju bodo nedvomno odpadle vse (tiste umetne tvorbe, ki nimajo pogojev za samostojno gospodarsko in družbeno življenje. Obenem pa se bo morda pokazalo, da so določene občine preobširne. Skratka, vse tiste teritorialne probleme, o katerih je bilo izrečenih v preteklosti (tudi na Gorenjskem) nekaj žolčnih pripomb, bo izgladil sam razvoj.

Komunalni sistem odpira široke perspektive nadaljnjemu razvoju vsega našega družbenega in gospodarskega življenja. V tem je osnovni smisel največje povojne reorganizacije naše državne ureditve. Zaradi obstoja močnih gospodarsko - družbenih samoupravnih enot - komun se bo izmenjala struktura vsega našega državnega sistema do najvišjih predstavniških teles. Ker, če je komuna, kakršno si zamišljamo, osnova vsega političnega sistema in če za res postane najvišja šola socialističnega demokratizma, potem bo nedvomno prav v njej vzniklo jedro vseh, torej tudi najvišjih družbenih organov.

S 1. septembrom prihajamo v fazo, ki jo brez pretiravanja lahko imenujemo za eno najpomembnejših etap v razvoju naše socialistične demokracije.

S 3. redne seje Okrajnega ljudskega odbora v Kranju

Število uslužbencev na Gorenjskem se ne bo povečalo

Danes sta bili v Kranju najprej ločeni seji Okrajnega zbora in zbora proizvajalcev, nato pa skupna seja Okrajnega ljudskega odbora v Kranju. Ker je s 1. septembrom začel tudi v praksi veljati novi komunalni sistem, je imela današnja tretja seja Okrajnega ljudskega odbora izrazito delovno obeležje.

Seja Okrajnega zbora

Prva točka dnevnega reda ločene seje Okrajnega zbora, je bil odlok o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest upravnih organov okrajnega ljudskega odbora. Poročevalec komisije je v svojem poročilu nakazal, da bo imel sedanji okrajni ljudski odbor 248 uslužbencev, medtem ko sta imela prejšnja okrajna ljudska odbora v Kranju in Radovljici skupno 297 uslužbencev. Uslužbencev v prejšnjih občinskih ljudskih odborih je bilo 308, medtem ko sedaj znaša njih število 362. Na osnovi teh števil bo v novem okrajnem ljudskem odboru in v občinskih ljudskih odborih zaposleno skupno 613 uslužbencev, medtem ko jih je bilo doslej 605.

Govornice o tem, da bo novi komunalni sistem terjal znatno višje izdatke za državno upravo, so torej neosnovane, ker se bo število uslužbencev na Gorenjskem povečalo le za osem.

Dejansko stanje pa je tako: število 613 uslužbencev pomeni le sistematizacijo delovnih mest, medtem ko dejansko primanjkuje okrajnemu ljudskemu odboru in občinskih ljudskim odborom še okoli 70 uslužbencev, da bi bila vsa delovna mesta primerno zasedena. Doslej še ne vedo, kje bo moč te ljudi dobiti.

V razpravi k tej točki dnevnega reda se je oglasil odbornik Cene Beznik in izrazil pomisleke glede na število delovnih mest v posameznih tajništvih oziroma upravah. Dejal je, da se mu zdi preveč uslužbencev v tajništvu za zdravstvo, upravi za gozdarstvo in finančni inspekciji.

Predsednik OLO Košmelj je na te pomisleke odgovoril, da so ta delovna mesta šele predvidena za začetno uspešno poslovanje okrajnega ljudskega odbora ter da bi bilo dobro in pametno tajništvo za zdravstvo in finančno inspekcijo še okrečiti z nekaterimi strokovno sposobnimi uslužbenci, ne pa njih število še zmanjševati. Odborniki so nato v celoti izglasovali predlog odloka.

V nadaljevanju razprave so

leta 30.270.000 dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Poročevalec komisije je bil A. Babič.

Sprejeli so tudi sklep o povračilu stroškov odbornikom, članom svetov in kolegialnih organov OLO, sklep o začasnih ureditvi dopolnilnih plač in položajnih dodatkov uslužbencev okrajnega ljudskega odbora in prav tako sklep o povračilu prevoznih stroškov uslužbencev OLO. Ob koncu so sprejeli tudi pravila „Uradnega vestnika“ okraja Kranj.

Seja Zbora proizvajalcev

Zbor proizvajalcev je imel na programu točko več kot okrajni zbor. Sprejeli so seštavo odborniških komisij. Na zadnji seji, ko so imenovali komisije; mandatno imunitetno, komisijo za vprašanja delavskega upravljanja in za predpise, so nekatere odbornike volili v več teh komisij. Zato so na tej seji razrešili Franceta Arha iz mandatno imunitetne komisije in namesto njega izvolili Ivana Peternelja. Tudi v komisiji za vprašanja delavskega upravljanja so razrešili tov. Arha in namesto njega izvolili Antona Kunciča. Ker so v komisijo za predpise zadnjič izvolili Mirka Zupana, ki je pravzaprav član okrajnega zbora, so namesto njega zvolili Mirka Knifca. Omenjeno komisijo so dopolnili še z dvema novima članoma in si-

cer z Ivanom Marcem in Metodrom Rotarjem.

Ostalih 6 točk, ki so bile enake kot na seji okrajnega zbora, je zbor proizvajalcev sprejel brez posebnih razprav.

ZMANJSATI PROIZVODNJO IN ODPUSTITI DELAVCE — ALI?

Pred zaključkom seje se je prigljal k besedi odbornik Zumer iz podjetja „Niko“ v Zeleznikih. Predlagal je, da naj bi zbor proizvajalcev razpravjal več tudi o problemih v podjetjih in ne samo o raznih tehničnih in organizacijskih vprašanjih. Navedel je problem lastnega podjetja, ki pa je značilen za skoraj vsa podjetja. To so predvsem težave, ki jih imajo z Narodno banko z najemanjem obratnih kreditov.

Povedal je, da je njih pod-

jetje sklenilo zvišati proizvodni plan za 45% in da bodo letos dosegli nad 300 milijonov dinarjev bruto produkta. Govoril je tudi o tem, kakšen razvoj je doseglo podjetje v zadnjih letih in pa pota, ki so jih imeli, da bi izposlovali višji obratni kredit. Zaradi večje proizvodnje (45%) so zaprosili tudi za višji obratni kredit in sicer za 100 milijonov dinarjev, toda brez uspeha. Sli so v višjo proizvodnjo z istimi sredstvi kakor lani, ki prav tako niso bila ravno ugodna. Trenutno razpolagajo z okoli 11 milijonov dinarjev kredita. Zaradi tega so zašli v izredne težave in če so hoteli v juniju in juliju izplačati zaslužke delavcem, so se morali poslužiti takih oblik ki so pravzaprav nedopustne. Vprašanje izplačila zaslužkov za avgust in september pa je še nerešeno.

V prvem polletju so dosegli za 49,6% večjo proizvodnjo kakor lani v istem času in ker so imeli pri tem za 20 milijonov dinarjev več dobička kot so ga planirali — cene so znižali za 10% — morajo poravnati tudi toliko večjo obveznost do skupnosti in plačati dolgove. Kako in s čim si ne znajo pojasniti. Z 11 milijoni ne morejo rešiti vsega. Zato so pred dejstvom, da zmanjšajo proizvodnjo in odpustijo nekaj delavcev.

Zbor proizvajalcev je sklenil priporočiti gospodarskemu svetu, da prouči ta vprašanja za vsa podjetja in podvzame primerne korake za ureditev teh odnosov z Narodno banko.

Skupna seja Okrajnega ljudskega odbora

Ivan Košir, dosednji sodnik za prekrške OLO Kranj. Izvolili so tudi komisijo za davčne pritožbe, okrajne razlastitvene komisije, komisije za revizijo glavnih projektov in komisije za uslužbenska vprašanja.

Ob koncu so odborniki OLO imenovali tudi vodilne uslužbence.

Za načelnika tajništva za občno upravo in proračun je

bil imenovan Bogomir Deu; tajništva za gospodarstvo Vid Pogačnik; tajništva za prosveto in kulturo Janez Grum; tajništva za zdravstvo in socialno politiko Janes Ogorelec ter tajništva za notranje zadeve Janes Skrabar. Razen tega so imenovali tudi šefe uradov in uprav OLO. Inspektorje, ter izvolili za direktorja Zavoda za planiranje Jožeta Dolenca.

Na Koroški Beli bodo proslavili krajevni praznik

Na prevečer 14-letnice usmrtnitve prvih talcev na Kor. Beli bo organiziral krajevni odbor ZB Javornik - Koroška Bela — ob sodelovanju vseh množičnih organizacij — krajevni praznik. Zvečer bo zbirališče pred spomenikom na Javorniku, od koder bo odhod na pokopališče. Na grobovih talcev bo žalna komemoracija, upokojenci svoj prapor.

V tej številki:

Zunanje politični komentar (stran 2)

Na 3. strani berite mnenja predsednikov novih občinskih ljudskih odborov ob uveljavitvi komunalnega sistema

Obrazi in pojavi (stran 4)

Z obiska pri kranjskih puškarjih (stran 5)

O tem in o vseh ostalih najvažnejših dogodkih preteklega tedna, berite v današnji številki

Čilska gosta v Kranju

V sredo dopoldne sta obiskala Kranj visoka gosta iz Čilea in sicer generalni sekretar Narodne socialistične partije Čilea g. Aniceto Rodriguez in sekretar za mednarodne zveze te partije Oscar Weiss.

Najprej so obiskali tovarno za elektrotehniko in finomehaniko „Iskra“ v Kranju, kjer so se precej časa zadržali v razgovoru s predstavniki delavskega samoupravljanja in se zanimali za funkcioniranje organov delavskega upravljanja.

Po obisku v „Iskri“ je visoka gosta, v katerem spremstvu je bil tudi član Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije dr. Jože Potrč, sprejel predsednik občinskega ljudskega odbora v Kranju Vinko Hafner. V razgovoru z gostiteljem so se visoki gostje zadržali več kot tri ure. Nad vse živo so se zanimali za novi komunalni sistem in njegovo funkcioniranje ter zahtevali o

teh problemih podrobna pojasnila.

Po razgovoru, ki je potekal v navdse prijateljskem vzdušju, je visokim gostom na čast priredil v prostorih hotela „Evropa“ svečano kosilo predsednik ljudskega odbora Vinko Hafner. Razen omenjenih gostov sta se udeležila kosila tudi direktor tovarne „Iskra“ Silvo Hrast in predsednik UO Anton Seljak.

Med kosilom so nadaljevali razpravo o komunah, razgovor pa so popestrile anekdote iz partizanskega življenja iz časa narodnoosvobodilne borbe.

Okoli 4. ure popoldne so se gostje odpeljali na Jesenice. V zgornjih prostorih Kazine jih je pozdravil glavni direktor Zelezarne Jesenice Milan Kristan, podpredsednik jeseniške občine Viktor Brum, sekretar komunskega komiteja ZKS Bogdan Knaflič, predsednik delavskega sveta Anton Pintar ter zastopniki upravne

Generalni sekretar Narodne socialistične stranke iz Čilea se je zanimal za delavsko upravljanje v Zelezarni in drugih podjetjih, predvsem pa so ga zanimala zdravstvene ustanove. Z izjavami o njih problematiki sta bila gosta zelo zadovoljna. Razgovor je potekal v navdse prisrčnem in najlepšem razpoloženju.

A. U.

V počastitev vaškega praznika so položili na spomenik padlih borcev in talcev vence

Pred spomenikom padlih borcev in talcev na Blejski Dobravi je bila v nedeljo skromna svečanost. V spomin na številne žrtve in druge dogodke iz dni NOB, praznujejo ta dan vaščani svoj praznik. Letos so med drugim, predstavniki političnih organizacij v vasi, položili ob spo-

menik vence ter imeli lepo proslavo. Član vaškega odbora SZDL tovariš Jeršin je v svojem govoru orisal razvoj upora in delo aktivistov na Blejski Dobravi. Program proslave so obogatili s svojim nastopom tudi pevci, tamburaški zbor in recitatorji.

Ves pretekli teden so se čutili v svetovnem tisku močni odmevi na predlog ameriškega zunanjega ministra Dullesa o pomeritvi na Srednjem vzhodu — med Izraelom in arabskimi državami — ter o ureditvi problema palestinskih beguncev. Dulles je predlagal, da bi s pomočjo neutralne mednarodne komisije trdneje določili meje med Izraelom in sosednjimi državami, prizadete države pa bi morale dati določena poročstva za spoštovanje teh meja in za mir in varnost na njih.

Izraelska vlada je dolgo proučevala ameriško izjavo in se v načelu nekako strinja z njo; manj soglasja pa je našla pri libanonski, iraški in egiptovski vladi.

Vprašanje usode otoka Ciper, ki je ena najvažnejših strateških točk v Sredozemlju, je že dalj časa v ospredju svetovnih dogodkov. Otok, ki ima večinoma prebivalstvo grškega porekla in večjo manjšino (18%) turškega prebivalstva, je vsa leta od prve svetovne vojne pod britansko upravo. Zadnja leta pa se je čutilo na njem vedno močnejše nacionalistično gibanje za priključitev k Grčiji.

30. avgusta je bila v Londonu prva delovna seja grško - turško - britanske konference o Cipru in obrambi vzhodnega Sredozemlja. Na seji, na kateri so najprej sklenili da bo stalni predsednik konference britanski zunanji minister Macmillan (s tem sklepom je bil dosežen ponovni uspeh britanske diplomacije, ki se ji je na ta način posrečilo postati nekakšen razsodnik in posredovalec med ekstremističnimi stališči Grčije in Turčije), so šefi delegacij razložili svoja stališča o vprašanjih, ki so na dnevnem redu.

Poročajo, da zastopa Velika Britanija predlog o ustanovitvi nekakšne obrambne skupnosti, v kateri bi bile pod okriljem Atlantskega pakta Velika Britanija, Grčija in Turčija. Tako bi bile lahko grške in turške čete razmeščene na Cipru pod skupnim poveljstvom. Velika Britanija pa je pripravljena dati prebivalstvu Cipra široko avtonomijo v okviru nove liberalne ustave. Vprašanje samoopredelitve prebivalstva za priključitev Grčiji ali za avtonomijo naj bi proučevali šele kasneje.

Po razgovorih francoskih državnikov z maroškim nacionalističnim voditeljem v Aix-les-Bainsu (o čemer smo že poročali) je bila te dni posebna seja francoske vlade posvečena maroškem vprašanju. Na seji so sprejeli sklep o ustanovitvi nove predstavniške vlade v Maroku, v kateri bodo zastopane vse stranke, tudi nacionalistične. Neposredne posledice te seje so tudi: odstop guvernerja Grandvala, odstranitev sultana Ben Arafa z maroškega prestola, imenovanje De la Tura za novega generalnega rezidenta Maroka in napovedi o premestitvi pregnanega sultana Ben Jusufa iz Madagaskarja v Pariz.

Razmeroma hladen sprejem (ki ga je nedvomno povzročila nihajoča japonska politika med Ameriko in LR Kitajsko) je doživel v Ameriki japonski zunanji minister Sigemitsu, ki se te dni mudi v Washingtonu. Imel je že nekaj razgovorov z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom, predvsem o splošnih političnih problemih in o položaju na Daljnem vzhodu.

Družbeno življenje v domžalski komuni bo treba poživeti Mesto komunistov je v družbenih organizacijah

Minulo nedeljo (28. t.m.) je bila v zadržnem domu na Viru prva skupna konferenca komunistov iz območja nove domžalske komune, kjer so predvsem razpravljali o problemih Zveze komunistov in o vlogi komunistov v novi občini. Udeležilo se jo je nad 200 komunistov.

Tov. Zdravko Troha, sekretar komunskega komiteja ZK Domžale, je v svojem obširnem poročilu nakazal precej perečih problemov, ki nastajajo v osnovnih partijskih organizacijah na terenu ter obravnaval delo samih komunistov.

Iz tega poročila posnemamo, da je v območju komune Domžale 430 komunistov, ki so

prerado dogaja, da so nekateri komunisti z različnimi funkcijami preobremenjeni, na drugi strani pa je več takih komunistov, ki se branijo vsakega dela.

Na območju občine je še precej partijskih organizacij, ki se v glavnem ukvarjajo z reševanjem raznih medsebojnih osebnih sporov in z drugimi podobnimi nepomembni-

nistov izključeni zaradi odobravanja informbirovske resolucije, ponovno sprejelo.

Več partijskih organizacij se v svojem delu prav ne znajde in čaka direktiv "od zgoraj". Niso samostojne v svojem delu in niso seznanjene s problemi njihovega kraja. Vendar pa jim pravega dela ne bo zmanjkalo, če se bodo zanimala za delo in probleme družbenih organizacij na terenu, kajti mesto komunista je ravno v teh organizacijah, pa naj si bodo političnega, športnega ali kulturnega značaja. Nekateri komunisti preveč radi kritizirajo, namesto da bi sami neke konkretno delali. In ravno zaradi tega je družbeno in kulturno delo v Domžalah in okolici precej zamrlo. Najti bo treba način, da se to stanje zboljša, saj je za to dovolj pogojev. Tudi same partijske organizacije na terenu bo treba poživiti, ker nekatere že po več mesecev niso imele nobenega sestanka.

Nadalje se je tov. Troha dotaknil dela komunistov v DPD "Svoboda". Ugotovil je, da bi moralo biti kulturno življenje v Domžalah, kot središču ene najmočnejših komun v okraju Ljubljana, delo tamkajšnje "Svobode" mnogo plodnejše, kot pa je. Tudi tu so krivci nekateri komunisti, ki imajo smisel za kulturno delo, pa se ga vendar brez opravičljivih vzrokov otepaajo. Redki tovariši, ki se na vse načine prizadevajo za dvig domžalske "Svobode" vsemu temu niso kos.

Tov. Troha je v svojem poročilu omenil še vrsto podobnih nepravilnosti, ki hromijo in zavirajo razvoj političnega, družbenega in kulturnega življenja v Domžalah in okolici. Res, da se je v svojem poročilu nekaterih problemov le dotaknil, vendar pa bi jih morali navzoči komunisti obširneje obravnavati med razpravo. Toda v razpravi so diskutanti nakazane probleme prizrli, razpravljali so v glavnem le o tistih, ki jih je obravnaval že tov. Troha.

Heroju Andreju Žvanu - Borisu so odkrili spominsko ploščo

Občani Gorij so lepo proslavili občinski praznik

V Gorjah pri Bledu so tudi letos lepo proslavili svoj občinski praznik. Te dni je minilo 14 let, odkar so v Sp. Gorjah gestapovci ustrelili prvih pet talcev. Dnevi v avgustu pa jih vežejo še na drugo spomine iz začetkov upora proti okupatorju. Zato so že pred leti sklenili praznovati 28. avgust kot svoj praznik.

Tudi letos so pripravili obširen program in vrsto prireditvev, s katerimi so začeli praznovati že v nedeljo, 21. avgusta. Naslednje dni so imeli še šahovski dvoboj s šahisti z Bleda. Pretekli četrtek zvečer pa je godbena sekcija DPD "Svoboda" priredila prvi samostojni mandolinski koncert, ki je povsem uspel. Prireditve se je udeležilo večje število prebivalcev in so z navdušenjem pozdravili mlade mandoliniste. Saj je bil to prvi koncert mladih igralcev. Koncert je vodil zborovodja France Kogoj, ki je hkrati tudi predsednik DPD "Svoboda" in eden najdelavnejših članov društva.

S komemoracijami, ki so jih imeli v soboto zvečer, so se spomnili vseh žrtev za o-

svoboditev. Ob spomeniku v Spodnjih in Zgornjih Gorjah so položili vence. V Spodnjih Gorjah je spomenik na kraju, kjer so gestapovci ustrelili pet prvih talcev in sicer Karla in Jožeta Repeta, Franca Sokliča, vse tri iz Gorij ter Jožeta Pikona iz Blejske Dobrave in Janeza Zupana iz Bohinjske Bistrice. V Zgornjih Gorjah pa imajo skupno grobišče in spomenik na pokopališču, kjer je pokopanih okoli 200 padlih borcev in žrtev taborišč. Ob tej priliki je partizanska patrila odnesla venec tudi v Mejo Dolino, kjer je padel 20. septembra 1941 in je tudi tam pokopan prvoborec iz Gorij Andrej Prešeren.

V nedeljo zjutraj pa je vabila prebivalce k prireditvam gasilska godba z budnicami. ob osmi uri je imel ljudski odbor slavnostno sejo, nato so sprejeli patrolje, ki so prišle iz Pokljuke in Možaklje ter odkrili na rojstni hiši narodnega heroja Andreja Žvana - Borisa spominsko ploščo.

Po odkritju spominske plošče so ljudje odšli skupno na veliko zborovanje, ki je bilo pred občinskim domom v Zg. Gorjah. Na zborovanju je govoril zvezni ljudski poslanec tov. France Perovšek.

Praznovanje obč. praznika v Gorjah se je nadaljevalo tudi popoldne. Na letnem telovadišču TVD Partizana so imeli meddruštveno telovadno akademijo, na kateri so razen domačih telovadcev sodelovali tudi vrhunski tekmovalci iz Ljubljane - Tabor in Jesenic.

Železarna Jesenice bo zaposlila 150 novih delavcev

Se je čas, da se prijavite

Kakor smo že pisali, so v letošnjem prvem polletju na Gorenjskem zaposlili nekaj nad dva tisoč delavcev več, kakor je bilo zaposlenih v preteklem letu. Po podatkih iz smo jih dobili v jeseniški Železarni, pa jim še vedno primanjkuje celovite sile, predvsem rekvificirane. V priložnosti tednih nameravajo zaposliti 150 do 200 novih delavcev, kasneje pa verjetno še več. Potrebni so jim predvsem zdravi moški.

Delovni kolektiv jeseniške Železarne ima letos nekoliko večji plan kakor lani. Za izpolnitev teh nalog, so seveda poleg drugih stvari potrebni tudi novi delavci.

Zlata poroka na Jesenicah

Preteklo soboto sta praznovala 50-letnico poroke 74-letni Valentin Krušič in njegova prav toliko stara življenjska družica Elizabeta, stanujoča v Čopovi ulici 3 na Jesenicah. Na poročnem uradu so jima organizirali zlato poroko. Predsednik jeseniške občine tov. Maks Dolinar je jubilatna nagovoril s primernimi besedami, jima izročil denarno nagrado ter ju po poroki pogostil. Zlato poročenca so počastili na domu tudi njeni bližnji in daljni sorodniki. Slovesnosti na domu je prisostvoval tudi zastopnik jeseni-

ške občine tov. Kolar. Jubilant Valentin Krušič je bil zaposlen polnih 45 let v jeseniški železni kot žebjar, nato kot delovodja žebjarne in zadnja leta kot vratar. Zasluženi pokoj je nastopil šele pred 5 leti. K življenjskemu jubileju jima čestitamo tudi mi in jima želimo še mnogo srečnih in zadovoljnih let.

Dopisujte v
"Glas Gorenjske"



Pogled na Domžale z zraka

vključeni v 23 osnovnih organizacijah. Od tega je 10 organizacij v podjetjih. Tov. Troha je ugotovil, da je delo komunistov zelo pomanjkljivo, kar se predvsem odraža v osnovnih organizacijah v oddaljenih krajih občine. Tej nedelavnosti so predvsem krivi komunisti, ki se z različnimi neutemeljenimi in izmišljenimi izgovori branijo vsakega dela. Precej komunistov je takih, ki menijo, da svojo partijsko dolžnost izpolnjujejo že s tem, če se redno udeležujejo sestankov svojih osnovnih organizacij in če plačujejo članarino. To pa je že v osnovi zgrešeno. Komunist je v svojo osnovno organizacijo vključen predvsem zato, da od nje prejema navodila za njegovo delo na terenu in da njej odgovarja za svoje delo. In ravno zaradi tega se vse

mi zadevami, medtem ko gredo resni problemi večkrat mimo njih. Zato takim partijskim organizacijam niso poznani vsi problemi kraja.

Komunisti, vključeni v partijske organizacije v podjetjih, se zelo radi "zabijejo" za tovarniške zidove in se za probleme terena večinoma sploh ne zmenijo. In ravno komunisti v podjetjih bi lahko s svojimi izkušnjami terenu najbolj koristili.

V nekaterih partijskih organizacijah se znaidejo ljudje, ki celo zagovarjajo gospodarski kriminal, namesto da bi ga uničevali. Nadalje je precej takih komunistov, ki so se cerkveno poročili ali se kako drugače udeležujejo cerkvenih obredov. Pri nekaterih partijskih organizacijah pa se je pokazala težnja, da bi se tiste, ki so bili iz Zveze komu-

Vandalizem ali kaj?

Med prvimi borci, ki so padli na Pokljuki, sta Jože Finžgar, kateremu so pred nedavnimi odkrili spomenik, in pa Andrej Prešeren, ki je padel 20. septembra 1941 v dolini Meja pod Klekom. Prešeren je tudi tam pokopan, organizacija ZB iz Gorij pa mu je že pred leti postavila spomenik, ki je tik ob poti na Klek. Toda, kakor kaže, je nekomu ta spomenik trn v pe-

ti, ali pa si nekdo nad spomenikom sproča svoje uničevalne strasti, kajti spomenik je bil tudi letos poškodovan in omadeževan. Značilno je to, da se to dogodi (letos že drugič), ravno v času, ko ženejo živino na planino Klek. Naj bo kdorkoli, ki počenja te umazane stvari, dejanja sama povedo, da je brez srčne kulture.

Ljudje in dogodki

Zasedanje podkomisije ZN za razorožitev PREIZKUSNI KAMEN ŠT. 1

Ozračje sporazumevanja, strpnosti in realizma, v katerem se je pretekli ponedeljek začelo ponovno delo v podkomisiji ZN za razorožitev, daje precej upanja, da se bo razprava o razorožitvi končno vendarle premaknila z mrtve točke.

Pobude, ki so jih sprožili predsedniki vlad štirih velesil na ženevski konferenci, so hvaležen material za obravnavanje in solidna osnova za sporazumevanje. Tu je predlog predsednika ZDA Eisenhowerja o značni inšpekciji. Po tem predlogu bi ZDA in SZ lahko medsebojno kontrolirale izvajanje razorožitvenega programa z letali. Nato je tu predlog sovjetskega premiera Bulganina o nadzorstvu nad razorožitvijo na ključnih mestih. Tam, kjer so centri vojne industrije in največje vojaške baze, bi posebne mednarodne komisije kontrolirale razoroževanje in izvajanje razorožitvenega programa. Tu je tudi predlog francoskega ministrskega predsednika Edgarka Faura o kontroli oboroževanja preko proračunov. Iz proračunov posameznih držav bi se namreč lahko točno videlo, katere države trošijo preveč sredstev za vojsko in torej kršijo sporazum o razorožitvi, katere pa ta sporazum spoštujejo.

Seveda vsi ti predlogi o kontroli nad razorožitvijo ni-

so perfektni. Pri opazovanju iz zraka se tudi marsikaj lahko "zgreši" (saj končno lahko grade vojaške objekte pod zemljo). Mednarodnim komisijam za razorožitev lahko mimogrede "uide" iz evidence kak izredno pomemben vojni objekt in končno, ni treba (če gremo že tako daleč), da bi se vsi izdatki za vojsko prikazovali v proračunu. Če človek presoja, kaj vse bi se pravzaprav lahko skrivalo za posameznim predlogom in na kakšne vse načine bi se ta predlog lahko izjal, je jasno, da ga nobena, še tako dobronamerna in premišljena rešitev zadovoljiti ne more.

Za sporazum ni dovolj, če imajo tisti, ki se pogajajo pred seboj samo nekaj dobrih predlogov, marveč je treba predvsem kopico dobre volje in medsebojnega zaupanja. Dobra volja obstaja. To so izpričali Ženeva in vsi poženevski dogodki. Tudi zaupanje si utira pot v odnose med državami. Toda tu je politika blokov pustila najtežje posledice. Zato bo zelo težko doseči sporazum o kontroli nad

razoroževanjem, ker je tu ob tehnično še tako izdelanem osnutku kontrole, največ odvisno od zaupanja.

Od tod si lahko tudi razlagamo najmočnejše stališče ameriške vlade, ki je po pisarnju "New York Timesa" prišla do sledečih zaključkov: prvič, metode za ugotovitev prikritega atomskega ali vodikovega orožja še niso odkrili, v dogledni bodočnosti torej ni možna stoodstotna zanesljivost mednarodne kontrole. Drugič, razvoj mirodobre uporabe jedrske energije gre hitro svojo pot, kar povzroča zmeraj večje in številnejše atomske načrte, ki pa bi jih lahko spremenili v tovarne atomskega orožja. Tretjič, na podlagi prejšnjih sklepov sledi, da bi bil sporazum o sovjetskem predlogu, naj bi prepovedali atomsko orožje, in zahodnem načrtu o mednarodni inšpekciji, v celoti odvisen od obljub, ki bi jih dale države druga drugič.

ZDA pa po pisanju istega lista niso pripravljene verjeti, da je Sovjetska zveza voljna izpolniti takšen dogovor in zato "neomajno naspro-

tujejo temu, da bi ameriško varnost postavile na tanko podlago".

Zato predlagajo ZDA šele nekakšen začetni sistem omejevanja oborožitve, kar ni ravno razveseljiva novica ob začetku dela podkomisije. Grožnja z uničenjem, ki bi visela nad vsemi državami, ki imajo v rokah atomsko orožje, je po mnenju Amerikancev najboljša ovira atomske vojne, če bi prišlo do spopada. Atomske bombe morajo ostati zato, da jih ne bi bilo treba uporabljati!

V določenem smislu odraža to protislovje položaj, v katerem je danes mednarodno sodelovanje. Sodelovanje je začelo, a pravega zaupanja še ni.

Zato pot do sporazuma v podkomisiji za razorožitev — in tudi drugje — ne bo lahka in bo treba dosti truda in dobre volje. Seje podkomisije so tajne. Zato nihče ne ve natančno, kaj se na njih govori in sklepa. Dosedanja poročila pa kažejo, da lahko pričakujemo kljub vsemu določen uspeh.

Podkomisija ZN za razoro-

žitev je bila ustanovljena že 1953. leta. Do letos se je sestala samo dvakrat. Prvič 1954. leta in drugič letos spomladi v Londonu. Zadnje zasedanje v Londonu je sicer pripomoglo k delnemu zblizanju sovjetskega stališča s francosko-britanskim predlogom o razorožitvi. Bistvenega napredka kljub temu ni bilo.

Tudi v Generalni skupščini OZN je bilo večkrat govoricno o razorožitvi. Tako pred 1953. letom kot pozneje. Toda tudi tu niso prišli do nobenih rezultatov. Vsi govori posameznih delegatov, so bili samo propagandni manevari posameznih blokov.

Optimizem, s katerim pričakujemo rezultate sedanjih razgovorov, ni brez osnove. Če v pripravah na sestanek je bila izražena želja po kompromisni rešitvi tega problema, zato prve nerazveseljive novice nikakor ne pomenijo neuspeha.

V septembru bo v New Yorku 10. zasedanje Generalne skupščine OZN. Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je pred dnevi dejal, da bo problem razorožitve osrednji problem tega zasedanja. Od dela podkomisije za razorožitev je odvisno, kakšne zaključke bo sprejela Generalna skupščina. Mi želimo, da bi tudi pri delu podkomisije obveljala stara poslovica: slab začetek — dober konec. S. B.

Komune so zaživele

Namesto 35 dosedanjih - 11 novih občinskih odborov na Gorenjskem

PRESEDNIK OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA CERKLJE

PRESEDNIK KOMUNE BLEJ

Predvčerajšnjim je začel veljati nov komunalni sistem. Skeraj 1500 novih občinskih ljudskih odborov, kolikor jih je v Jugoslaviji, je začelo z delom. Ob tej priložnosti smo se obrnili na vse predsednike novih občinskih odborov na Gorenjskem in jih zaprosili, naj posredujejo našim bralcem najneposrednejše naloge, ki stoje pred njihovimi občinami, spričo specifičnosti gospodarskega in družbenega razvoja v vsaki od njih.

Vsi predsedniki, razen predsednika poljanske in žirovske komune, so se naši prošnji radi volje odzvali in v razgovorih z našimi sodelavci izjavili sledeče:

Alojz Logar: „Preskrbeti bomo morali za zaposlitev 200-300 ljudi“

PRESEDNIK NOVE OBČINE V BOHINJU



Imamo vprašanja, ki so za nas zelo važna. Naše gospodarstvo je še slabo razvito. Moramo pa ga tudi razširiti, predvsem pa kmetijstvo oziroma živinorejo. Prav tako je za nas pomemben turizem, predelava lesa in podobno. Najti bomo morali tudi pogoje, da bomo lahko zaposlili okoli 200 do 300 ljudi. Seveda je še vprašanje, kakšno industrijo naj bi v Bohinju razvijali. Ker je bilo v Bohinju nekako rojstvo železarstva na Gorenjskem, nekateri menijo, da bi vzpostavili kovinsko industrijo. Prebivalci naše občine so tako rekoč stalno povezani s kovinsko stroko, imajo pa še tudi nekaj tridicij iz železarstva. Zato bo moral ljudski odbor iti v to smer.

Res je, da imamo možnost še razviti predelavo lesa, vendar vse to ne bo odločilnega pomena za gospodarski razvoj. V zvezi s kmetijstvom bo nujno potrebno urediti pašništvo. V Bohinju kmetovalci ne morejo živeti od poljskih pridelkov. Povprečna orna povr-

Vinko Hafner: „Za izboljšanje življenjskega položaja delovnega človeka“

PRESEDNIK KRANJSKE KOMUNE



Da bi se uspešno reševale vse druge pereče naloge, bo predvsem potrebno učvrstiti neposredno povezanost občinskega ljudskega odbora in njegovih organov z neposrednimi proizvajalci v industriji, kmetijstvu in obrti, oziroma z njegovimi predstavniki v delavskih svetih, kmetijskih zadrugah in zbornicah. Samo z njihovo zainteresirano in podporo bo mogoče odpraviti množico perečih problemov in hkrati razvijati občino v resnično gospodarsko in družbeno skupnost. Dalje bomo morali z vsakoletnimi investicijami postopoma vskladiti sedanje nesorazmerje gospodarskega razvoja občine z njeno komunalno in stanovanjsko ureditvijo; vla-

šina na kmetovalca je izredno majhna. Zato si bomo morali poiskati izhod v razvoju živinoreje, reji plemenske živine in predvsem predelavi mleka itd. Tu so podane tudi osnove za zvišanje dohodka v kmetijstvu. Predelavo mleka pa bo treba prilagoditi potrebam tržišča — morda s konzerviranjem mleka in podobno.

Razen teh problemov so še vprašanja turizma. Bohinj ima pravzaprav izredno ugoden položaj za razvoj te veje gospodarstva. Morali pa bomo nekoliko preusmeriti tudi na krepitev zimskega turizma. Seveda bo tu treba nekaj investicij, ker brez teh ne bomo dosegli sodobnega turizma.

S tem pa nisem nakazal vseh nalog in problemov, ki tarejo našo občino. Vprašanje družbenega standarda je vprašanje zase. Tu imamo probleme s stanovanji, vodo, cestnim omrežjem. V Bohinjski Bistrici je okoli 1300 ljudi, ki so skoraj brez tekoče pitne vode. V zvezi z razvojem potujočega turizma je poseben problem cestna zveza z Bledom. Ze v letošnjem letu se je pokazala ta cesta kot ne-zaostna. Bile so številne nesreče. Kakor pričakujemo, pa bo v prihodnjem letu ta promet še večji — že letos je bilo dnevno 200 do 400 avtomobilov v Bohinju — zato bo tudi nevarnost prometa večja. To pa je seveda problem ki se ne tiče samo nas ampak širše skupnosti in ga bomo morali tudi s takega obzorja reševati.

gati bo treba sorazmerno več sredstev v razvoj obrti, gostinstva in trgovine, ki zdaj znatno zaostajajo za razvojem industrije; v sodelovanju z zadrugami organizacijami bomo nadaljevali pospeševanje kmetijstva, kot važnega gospodarskega činitelja v občini. Opravljanje vseh teh nalog pa mora imeti za cilj izboljšanje življenjskega položaja delovnega človeka.

Na drugo vprašanje:

Kako mislite organizirati čim bolj demokratično upravljanje komune in kako obdržati neposredne stike s prebivalstvom? —

Ivan Trojar: „Povečati skrb za kmetijstvo“

PRESEDNIK OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA ZELENJCI



Na gospodarskem področju je kot naša prva naloga razširitev in dograditev novih prostorov za naši največji

Janez Močnik: „Naloge, ki nas čakajo na gospodarskem polju niso majhne“

Novi občinski ljudski odbor Cerklje je prevzel v upravljanje območje, ki je enako prejšnjemu. Celotni predel je izrazito kmečki, zato je ena najvažnejših nalog novega občinskega odbora, da dvigne kmetijsko proizvodnjo. Res je to že delo kmetijskih zadrug, vendar ne želi novi odbor v tem vprašanju stati ob strani. Prizadeval si bo z vsemi agrotehničnimi ukrepi pomagati, posredno ali neposredno, slehernemu, ki se bavi s kmetijstvom. Prav tako važna naloga je pospeševanje in izboljšanje živinoreje. Ta se je posebno v zadnjem času precej izboljšala, vendar še ne v zadovoljivi meri. Urejevanje pašnikov, izboljšava travnikov, peskanje istih in izbira

rodovniške živine, to so naloge na tem področju.

Mladi in razvijajoči se industriji in obrti, bo potrebno v bodoče dati več vzpodbude in morda tudi sredstev, da se bo razvijala v našo skupno korist. Potrebno bo na vsak način doseči še večje število novih obrtnih delavnic in tako preprečiti raznim šušmarjem nestrokovno in nekvalitetno delo.

Dograditi bo treba stanovanjski blok v Cerkljah in s tem omejiti stanovanjsko stisko, ki je res pereča. Vsakodnevno se dogaja, da moramo odklanjati ljudi, ali pa jih prekomerno utesnjavati, ker nimamo potrebnih stanovanj. Posebno je pereč ta problem

Maks Dolinar: „Razširili bomo našo gospodarsko politiko“

PRESEDNIK JESENISKE KOMUNE



Naša neposredna naloga je, utrditev organov ljudskega odbora. Tu mislim predvsem svete in stalne odboršne komisije. Če bomo to dosegli, bo tudi delo ljudskega odbora lažje. Posebno bomo morali skrbeti za izvajanje družbenega plana, da ga bomo pravočasno izpolnili, ker le tako nam bodo dani pogoji za nadaljnje delo. Važno je tu-

di, da bomo organizirali dobre krajevne odbore. No, in če bomo vse to dosegli, je uspeh zajamčen.

Novo za Jesenice oziroma za naš ljudski odbor pa je, da v bodoče ne bomo smeli več gledati samo ozko Jesenice in še te bolj skozi Zelezarno, ampak da bomo morali našo gospodarsko politiko razširiti. Imeli bomo nova področja dela, o katerih doslej skoraj ni bilo govora, mislim predvsem na turizem, planšarstvo, kmetijstvo, živinorejo itd.

V zvezi s tem že pripravljamo ustanovitev nekakšnega turističnega podjetja, ki bo skrbelo za uspešen razvoj turizma.

Cveto Kobal: „Nova lokacija industrije“

PRESEDNIK LOSKE KOMUNE



Struktura današnje loške občine oziroma komunne je dokaj drugačna od strukture bivšega mestnega občine. S pritegnitvijo okoliških kmečk. področij, zlasti občine Zminc, je dobilo gospodarstvo močan podudarek na kmetijstvu. Zaradi tega bo moral novi občinski ljudski odbor precej prispevati k vsklajevanju razvoja in pravilnem sorazmerju med industrijo in kmetijstvom.

Opraviti bo treba elektrifikacijo v hribovskih vaseh (Martinj vrh, Davča, Danje, Ravne, Torke in Zabrdo). Treba bo pričeti z gradnjo vodovoda Zelezniki, Češnjica in Selca. Dograditi šolo v Dražgošah in dograditi stanovanjska poslopja v Zeleznikih in Selcih. Zgraditi nov jez na Sori v Dolenji vasi, nadaljevanje z gradnjo ceste Jamnik—Dražgoše itd.

To so nekatere naloge, ki čakajo novi ljudski odbor. Omenim naj še, da se bodo s pomočjo višjih organov pričele priprave za eksploatacijo mangana v Vancovcu.

za učiteljstvo in za veterinarja.

Pereč problem je tudi preskrba vasi z zdravno pitno vodo. Tako imamo celo vrsto vasi, ki morajo za pitje uporabljati skrajno nezdravo, lahko rečemo, z bolezenskimi klicami okuženo vodo. To stalno nam grozečo nevarnost bo nujno v najkrajšem času odpraviti, saj bi eventualna epidemija lahko povzročila ogromno škodo tem vasem in bi bila s tem ogrožena tudi vsa okolica.

Prav posebno odločno pa bomo morali nastopiti, da se reši že nekaj let pereč problem: oprema transformatorja v Poženku. Vaščani so ga že pred leti postavili ob obljubi, da jim ga bo „DES“ v Kranju opremil. To pa se ni zgodilo do danes in še vedno samuje sredi polja prazna hišica, vaščani nekaterih vasi pa ne morejo delati s stroji, ker je napetost, ki jo daje stari transformator občutno prenizka. Res bi bil že čas, da tisti, ki so obljubo dali, to tudi izpolnijo.

Naloge, ki nas čakajo na gospodarskem polju niso majhne. Tega se zavedamo vsi in zato z zaupanjem gledamo v bodočnost.

PRESEDNIK RADOVLJSKE KOMUNE

Jakob Eržen: „Izboljšati bo treba gostinstvo in turizem“

Sprva bo težko. Nimamo še rešene vprašanja kadra, razen tega imamo tudi nekaj novih ljudi, ki še niso delali v državni upravi. Manjka nam še tudi načelnik za gospodarstvo. Svete smo izvolili, ven-

Jože Kapus: „Poglobitev in utrditev demokracije“

Poglobitev in utrditev demokracije v ljudskih odborih in njih organih. Kar se tiče ureditve komunalnih del: izpopolnitev komunalnih naprav, istočasno ureditev blej-



skega jezera, asanacija blejskega jezera, ureditev zemljiških vprašanj, skratka katastra privatnih in državnih zemljišč.

dar še niso začeli delati. Na čelu Sveta za gospodarstvo je direktor leške Tovarne verig tovariš Valentin Marinko, Sveta za komunalne zadeve Lenart Petrač, direktor „Plamena“ iz Kroke, za skrbstvo Jože Piber, za zdravstvo Cveto Pezdnič, za ljudsko prosveto Janez Marinček in za šolstvo Ludvig Šmitek.

Osnovne naloge, ki jih bomo še v tem letu morali reševati so predvsem: adaptacija občinskega doma, popravilo mostu, ureditev javne razsvetljave itd. Občinski dom bomo začeli adaptirati že v ponedeljek. Zgradbo bomo dvignili za eno nadstropje in s tem pridobili potrebne prostore. Inštalacija in druge naprave so že tako urejene, da bodo stroški adaptacije minimalni in sicer 3 milijone dinarjev. Prav tako in morda še bolj pomembna investicija je popravilo mostu na Lancovu. Most je skoraj neuporaben in ga moramo pred zimo popraviti. Stroški za popravilo bodo znesli okoli 10 milijonov dinarjev. To jesen bomo začeli urejevati tudi javno razsvetljavo Radovljica—Lesce, ter še nekatere druge stvari.

Prav gotovo, bo imel ljudski odbor dosti dela z ostalimi vprašanji, še posebno z ozirom na pestrost gospodarstva naše občine. Posebno skrb bomo posvetili turizmu in gostinstvu, ki je na našem področju še precej zanemarjeno. V zvezi s tem nameravamo v Radovljici v „Triglavu“ odpreti ljudsko restavracijo, kjer naj bi uslužbeni in delavci dobili ceneno prehrano. Seveda bodo morala prispevati svoj delež tudi podjetja in komuna.

Prav tako bomo imeli dosti dela tudi s podjetji. Vedeti moramo namreč, da je bilo na področju bivšega okrajnega ljudskega odbora 15 industrijskih podjetij, od katerih sedaj odpade v našo komunno 10. Večina teh podjetij ima večje ali manjše investicijske gradnje. Nadalje nastajajo pri njih vprašanja plačila obveznosti in drugi problemi, o čemer vsem bo moral voditi računa naš ljudski odbor.

(Nadaljevanje na 4. strani, 1. in 2. stolpec)

Novi komunalni sistem deluje

Z včerajšnjim dnem je začel funkcionirati novi komunalni sistem v naši državi in ljudski odbori občin in okrajev bodo začeli poslo-ovati. Veliko delo je zaključeno, saj je bil komunalni sistem več kot dve leti v središču pozornosti vsega našega družabnega in političnega doživljanja.

Vso razpravo in delo v zvezi z novo ureditvijo občin in okrajev smo že takoj v začetku razumeli kot eno najbitnejših nalog v nadaljnjem razvoju naše socialistične demokracije in socialističnih družbenih odnosov.

Kot vse izgleda so bile priprave za prehod na novo komunalno ureditev končane v vseh krajih države pravočasno in razmeroma dobro. Tudi zakonski osnutki in pravni predpisi ter organizacijski akti so bili pravočasno izdani tako v zveznem, kot republiškem merilu.

Novi ljudske odbore občin in okrajev pa čakajo v sedanjem trenutku precej obsežne in pomembne naloge. Ti začasni ljudski odbori bodo opravljali svoje delo vse do tedaj, dokler ne bodo izvoljeni novi ljudski odbori, v drugi polovici prihodnjega leta.

Gospodarsko razstavišče, ki je priredilo v svojih novih prostorih za Bežigradom že tri nadvse uspela razstava, se pripravlja te dni na otvoritev dveh razstav hkrati in sicer na I. mednarodno razstavo vin ter I. republiško živilnorsko razstavo.

Slovenija bo sedelovala na prvi mednarodni razstavi vin z 208 vinskih vzorci, od katerih bodo znani kraški teran in pa nekatera štajerska vina po kakovosti med najodličnejšimi. Kraški teran je že od nekdaj zavzemal med domačimi vini najpomembnejše mesto.

Republiška živilnorska razstava je sicer le vzorčni pregled naše plemenske živine, saj jo bo na razstavi le majhen del, čeprav imamo v Sloveniji toliko lepe živine, da bi lahko priredili čez 20 podobnih razstav.

Razstavljene bodo plemenske živali izključno domačega izvora in sicer 192 goved. Ovcerejo bodo zastopale ovce jezersko-solčavske pasme, prašičev pa bo razstavljenih 103. Na razstavi bodo tudi nekateri primerki perutnine. Čebelarji pa bodo v svojem oddelku prikazali čebelarstvo in svojo proizvodnjo.

Konec skupščinskih počitnic

Blizu se konec poletnih počitnic Zvezne ljudske skupščine. S 15. septembrom bo skupščina in njeni prostori ponovno zaživele. V letošnjem letu je skupščina opravila dokaj obsežne naloge. V prvem polletju je sprejela skupščina v obravnavo in odločanje nad 70 osnutkov raznih zakonov, odlokov, resolucij, priporočil in drugih aktov. Razen tega je sprejela tudi 50 raznih poročil posameznih odborov.

V prvem polletju pa je skupščina izglasovala 28 zakonov in drugih odlokov ter resolucij, med katerimi so bili tudi izredno pomembni zakoni kakor so splošni zakon o upravljanju šol, o založniških podjetjih, o davkih na dediščine in volila itd.

Obratni delavski sveti niso zadovoljivo delali

Jesenice, 30. avgusta.

V torek popoldne je bila v Delavskem domu na Jesenicah polletna konferenca tovarniškega odbora sindikata Železarne Jesenice. Poleg 156 delegatov se je udeležil konference tudi predsednik republiškega odbora metalurških sindikatov **Jože Plevnik**. Obširno poročilo je podal predsednik tovarniškega odbora sindikata Železarne Jesenice **Tone Pintar**. Seznanil je navzoče o zunanje-političnem položaju, govoril je o pravilni poti Jugoslavije pri graditvi socialistične družbene ureditve, podčrtal je pričetek uveljavljanja novega gospodarskega sistema, ki bo izboljšal položaj naših podjetij in dvignil življenjski standard našega delavca. Ko je govoril o upravljanju Železarne Jesenice v prvem polletju letošnjega leta, je poudaril, da so imeli organi delavskega upravljanja opravka z odpravo nepremostljivih nasprotij med težnjo za razvojem delavskega upravljanja in zakoreninjenjo, staro prakso birokratskega vodenja podjetja. Tako je Delavski svet Železarne Jesenice obračunal z zastarelimi mišljenji in prakso ter pred družbo in kolektivom pokazal pravilno sodelovanje pri samoupravljanju. Danes jeseniški železar ni več zadovoljen le s formalnim vodenjem podjetja, temveč zahteva dejansko vodenje istega. K delavskemu samoupravljanju so že veliko pripomogle komisije izvoljene na pobudo sindikata pri DS.

Dokazano je, da se sindikalna organizacija zaveda dolžnosti spremljati delo Delavskega sveta, dajati mu pred-

loge in smernice za čim uspešnejše vodenje podjetja in skrbti, da bo delavsko upravljanje po naših kolektivnih storilo korak naprej tako v organizacijskem, kakor v kvalitetnem pogledu. Medtem ko je delo osrednjega delavskega sveta hvale vredno, obratni delavski sveti niso delovali zadovoljivo. Njihovo delo bo treba nujno izboljšati, kar bo toliko lažje, ker bo dal zato zakonske osnove nov zakon o delavskem upravljanju, ki ga pripravljata Ljudska skupščina. Ob koncu se je referent dotaknil tudi gospodarske situacije podjetja v prvem polletju letošnjega leta. Pohvalil je izvrševanje proizvodnega plana in plana blagovne proizvodnje, grajal pa je izvedbo finančnega plana. Ko je govoril o Pravilniku premijskega sistema, je predlagal izpopolnitev istega na način, ki bi zainteresiral slehernega delavca za boljše in kvalitetnejše delo. Delegate je seznanil o II. kongresu sindikata metalurgov, ki bo 14. oktobra v Zagrebu in o združitvi sindikata metalurgov in rudarjev, ki bo na tem kongresu. V organizacijskem poročilu je govoril o delu tovarniškega odbora, delu sindikalnih odborov, izvršitvi proračuna v prvem polletju, stanju članstva sindikalne podružnice, kadrovskega vprašanja in kulturno-prosvetnem delu. Dejal je, da je bila na predlog uprave podjetja in tovarniškega odbora sindikata v nadomestilo ukinitvenega Tehnikuma ustanovljena na Jesenicah Mojsrška šola, odbit pa je bil predlog o ustanovitvi metalurškega oddelka Srednje tehnične šole. Tovarniški sindikat še vedno vztraja pri svojih zahtevih, z ozirom na potrebo po tej šoli na Jesenicah in razloga, ker z njeno ustanovitvijo metalurški odsek TSS v Ljubljani ne bo ogrožen. Referatu je sledila živahna razprava, v kateri so izrekli delegati svoje mnenje tako o delu posameznih sindikalnih odborov v obratih in o vprašanjih, ki zadevajo neposredno ali posred-

no sindikat. Delegat **Likovič** je obširno razpravljal o vprašanju higijensko-tehnične zaščite dela. Vsestransko uspela konferenca je izvolila pred zaključkom 22 kandidatov za drugi kongres sindikata meta-

lurgov in predlagala za delegata tudi tajnika Zveze metalurških sindikatov Jugoslavije **Franca Talarja**, in predsednika republiškega odbora sindikata Slovenije **Jožeta Plevnika**.

P. Ulaga

Komune so zaživele

Lovro Cerar:
PREDESEDNIK
TRZISKE KOMUNE

„Velike naloge komunalne dejavnosti“



(Nadaljevanje s 3. strani)

Pri formiranju svetov so nastale v naši občini bistvene spremembe, kajti namesto sedanjih treh svetov smo formirali sedem novih svetov, ki bodo v bodoče delovali pri ljudskem odboru. Posebnost spremembe je v tem, da bo obstojal poseben svet za gospodarstvo in poseben za komunalne zadeve in gradnje, od katerih bo prvi obravnaval družbeni plan in opravljal zadeve s področja gospodarstva, vodnega gospodarstva in financ, drugi pa zadeve s področja urbanizma, gradbeništva, prometa in cest. Razen sveta za prosveto in kulturo bo obstojal nov svet za šolstvo, ki bo opravljal zadeve s področja šolstva in predvojaške vzgoje v šolah, dalje svet za zdravstvo, svet za socialno

skrbstvo in svet za splošno upravo. Neposredna naloga v zvezi s poslovanjem svetov bo, da se seznanijo s problematiko njihovih področij in nalogami, ki jih bo treba opraviti za gospodarski in kulturni razvoj naše občine.

Te naloge pa so vsekakor velike: preusmeriti moramo sedanjo politiko, ki smo skoraj vsa sredstva občine porabili za gradnjo novih stanovanj in pospešiti komunalno dejavnost, katero smo v marsičem po vojni preveč zanemarili. Pričeti moramo za gradnjo šole, kopališča, stadiona, urediti ceste in zunanjo razsvetljavo, vodovod itd. Posebna naloga LO bo za to zainteresirati vsa podjetja na našem področju, katera bi lahko ogromno prispevala k zgraditvi teh nepreprednih objektov v Trzinu.

Tudi gradnja stanovanj bo nadaljni problem naše občine, vendarle olajšan s tem, ker je že Upravni odbor kreditnega sklada za zidanje stanovanjskih hiš pristopil k reševanju dolgoročnih posojil zasebnikom in gospodarskim organizacijam, ki zidajo stanovanjske hiše.

Za smotrno gospodarski razvoj občine bo nujno utrditi obrtno in gostinsko dejavnost. Posebno gostinstvo, z ozirom na to, ker nimamo potrebnih hotelov in restavracij za razvoj turizma, ki ima v Trzinu in okolici vse pogoje za razvoj.

DRUŽINSKI POMENKI Tople ali mrzle jedi?

Uživanje prevročih ali premrzlih jedi škoduje našemu zdravju, pa tudi hrane tedaj ne izkoristimo popolnoma. Še prav posebno pa bi morali paziti na to, da ne delamo prevelikih razlik pri enem obroku. Na vročo juho na primer ne smemo piti mrzle vode ali ledenega piva. Želodec, ki je regulator telesne toplote, nalagamo s tem pretežko nalogo. Crevesje je namreč občutljivo za toplotne razlike, zato mora želodec posamezne jedi, ki jih pojemo, čisto ohladiti ali pogreti. To njegovo delo pa mu z našim čutom za mero lahko precej olajšamo.

Najbolj primerna temperatura za topla jedila je do 50 stopinj C. Jedi, ki so toplejše, skrežijo sluznico in motijo iz-

ločanje kakor tudi delovanje prebavnih sokov. Dnevno uživanje vročih jedi ali pijač povzroča obolenja prebavil. Najbolje je, da se temperatura jedi, ki jih pojedemo, ujema s telesno toplino. Če hočemo, da bodo jedi res dobro izkoriščene, naj imajo sledečo toplotno:

voda 8—12°C, belo vino in pivo 10°C, sočivje 40—45°C, juhe 40—50°C, kava in čaj pa 45—50°C.

Pitje ledenih pijač in uživanje vročih jedi je nevarno tudi za zdravje zob. Mrz in vročina povzročata namreč pokanje zobne sklenine, ker to ne prenese toplotnih sprememb, začno zobje propadati.

Ce pa jemo veliko mrzlih jedi, se nam lahko zgodi, da dobimo revmatizem na prebavilih. Popolnoma hladno hrano, čeprav ni mrzla, prenese le zdrav in močan želodec. To pa zaradi tega, ker mrzlo hrano želodec težje prebavlja, kajti mrzle toščice in želatine

se mnogo težje spreminjajo v tekočino kot tople. Da preprečimo obolenje prebavnih organov, je prav, da po hladni večerji ali hladni malici popijemo neko toplo pijačo, kavo, čaj ali pa tudi juho, ki pa ne sme biti toplejša od 50 stopinj C. Včasih nam bo koristilo tudi nekoliko alkohola, ker le ta pospešuje delovanje prebavnih žlez. Tudi ne smemo pozabiti, da uživanje mrzle hrane zmanjšuje telesno toploto. Zato pozimi, ko je temperatura zelo nizka, ne uživajmo mrzlih jedi! Sladoled in hladne pijače v majhnih količinah včasih pomirijo želodec in pospešijo prebavo, zlasti še, če smo pred tem veliko jedli. Kakor hitro pa s takimi pijačami in ledenimi jedmi pretiravamo, lahko zbolimo in prebavilih, razštri se nam želodec, lahko pa dobimo tudi hude bolečine na srcu. Zato začnimo z vzgojo zmernosti že pri otrocih. Prihranili im bomo inarsikatero boleznen.

Moda



Nekaj obleke za naše deklice, ki bodo šle v šolo

OBRAZI IN POJAVI

Dvoje lepih, starih navad

„Klanjam se, gospod! Se priporočamo!“

Ce velja, da se inteligenca meri po tem, koliko se kdo znajde v novih razmerah, v novih odnosih — potem sem jaz sila malo inteligenten.

Ze takoj po vojni sem se le s težka privadil temu, da sem vsakomur rekel tovariš, kajti doslej sem ta izraz uporabljal le za tiste, ki so mi bili res tovariši, ali pa za one, o katerih sem vedel, da so tovariši.

Toda privadil sem se. Privadil sem se tako temeljito, da bi kaj drugega sploh ne mogel uporabljati.

Sedaj pa sem prišel ponovno v težave. Vse kaže, da se bom moral kljub svoji majhni inteligenci privaditi novim spremembam. Težko pa ni le zato, ker bom moral v gotovih prilikah spreminiti svoje običajno nazivanje (če bom hotel ostati še „normalen“ državljan), ampak predvsem zato, ker sedaj niti ne vem, komu naj rečem tovariš in komu gospod.

Vem, da tudi mnogi od vas pridejo v zoprne prilike in pogostokrat mencajo pred vrati različnih ustanov in uradov, ker ne vedo ali bi pozdravili „zdravo“ ali dober dan“, ali bi nagovorili „gospod šef“ ali „tovariš“. Da je stvar resna, me je podučil tale primer: starejšega, dobro rejeneja in negovaneja moža (pozneje sem izvedel, da je nek ljubljanski zdravnik) sem v avtobusu proseče nagovoril: „Oprostite, tovariš...“ Nisem izgovoril do konca, kajti „prijetni gospod“ je siknil: „Nisva krav skupaj pasla in nisva tovariš!“

Menda se je še najbolje znašel kamniški advokat M., ki v negotovi situaciji svojega klienta kar naravnost vpraša: „Ali želite, da vas imenujem tovariš ali gospod?“ Da, čisto res.

Toda stvar ni samo komična — kakor na videz izgleda. O tem sem se prepričal že večkrat — konkretni primer, ki sem ga doživel zadnjic v neki kranjski gostilni, pa me je vzpodbudil, da sem napisal teh nekaj vrstic.

„Zelijo gospod?“ me je takoj, ko sem se vsedel, nagovorila prijetna natakariča z obetajočim pogledom.

„Dva dečka rizingla za gospoda in hrenovko“, je zaklicala natakariča za „šrankom“, potem pa se obrnila proti kinkajočemu možu v kotu: „Tovariš, vi pa kar pojđite, saj nimate več denarja — na „puf“ vam pa ne damo,“ je odločno pribila.

Torej jaz sem gospod, pijanec pa tovariš.

Navedel bi lahko še več zanimivih opazovanj. Recimo: Kadar se dva prepirata se vedno obmetavata s „tovariš“, pa čeprav sta si še takšna smrtna sovražnika.

V raznih lokalih sem opazil, da titulirajo ne preveč čedno oblečene delavce, ki prihajajo naravnost od dela in katerim se tu in tam še pozna prah in umazanost, s tovarišem, lepše oblečene (ki so pač običajno razni uslužbenci) pa z gospodom! Prodajalcem greverjetno beseda „gospod“ samo takrat z jezika, kadar imajo pred seboj „boljšega“, „finjšega“ človeka.

Menim, da je končno vseeno, ali se ogo-varjamo z gospodi ali tovariši, kadar to nima nobenega posebnega vzroka. Navsezadnje gre le za stvarne odnose med nami. Zadnje čase pa sem opazil, da ima dvojnost tituliranja, dvojnost nazivanja svojo družbeno politično ost; ponekod je celo odraz skrite težnje po nekakšnem razslojevanju. Da, celo še več: ne pretiravam, če trdim, da pomeni nekaterim ljudem beseda „tovariš“ skoraj psovka!

Jasno je, da omenjeni pojavi ne spadajo v družbo in med ljudi, ki se bore za socializem. Prav bi bilo, da postavimo včasih — kot člani Socialistične zveze delovnega ljudstva — svoje navade in običaje malo pred zrcalo in določimo, kaj je prav in kaj ni in kaj je že anahronizem.

Podoben primer so tudi napitnine. Prideš k frizerju in te ostrize; potem pa: če daš n. pr. 5 dinarjev napitnine te omede-jejo in okrtajo, če daš 10 dinarjev ti pomagajo obleči plašč, če daš pa več, ti pa morda celo odpro vrata in ti rečejo: „Klanjam se gospod, se priporočamo!“

V gostilnah je podobno. Če te poznajo in vedo, da boš dal napitnino ali če domnevajo, da si petičen in da se boš „odrezal“ (tega domnevanja so zlasti deležni tujci), se vsi sladki vrtijo okoli tebe: „Zelite gospod, pol literka gospod, rebulce gospod. Ne? Da, rizingla!“

No pa kaj bi našteval, saj itak vsi dobro poznamo razmere.

Mislím, da ne bi bilo odveč, če bi Obrtna zbornica svoje člane poučila, da so vsi odjemalci enaki, pa naj dajo napitnino ali ne. A. Cebulj

GLAS GORENJSKE
Izdaja:
Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje „GORENJSKI TISK“
Kranj, Koroška cesta 8.
Direktor in odg. urednik: Slavko Boznik.
Urejuje: uredniški odbor.
Telefon uredništva in uprave št. 475 / Tek. rač. pri KB Kranj št. 61-KB-1-2-135 / Izhaja vsako soboto.
Letna naročnina 400 din
Polletna 200 din
Cetriletna 100 din
Posamezna št. stane 10 din

V CERKLJAN PRIPRAVLJAJO

živinorejsko, poljedelsko, sadjarsko in čebelarstvo razstavo

Štiri posebne premije »Glasu Gorenjske«

Vse štiri kmetijske zadruge na območju nove občine Cerklje pripravljajo za zadržno nedeljo v septembru razstavo živine, poljedelskih in sadjarskih pridelkov ter čebelarstva. Ta razstava naj bi manifestirala gospodarsko zmogljivost cerkljanske komune in naj bi bila nekakšen uvod v praznovanje prvega občinskega praznika, ki ga bodo Cerkljani slavili od 2. do 9. oktobra. Hkrati pa bo ta razstava tudi priprava cerkljanskih in okoliških kmetovalcev na gorenjsko kmetijsko razstavo, ki bo oktobra v Naklem.

V okviru razstave bodo priredili zadržni poučna pred-

Sporočilo našim bralcem

Pred dnevi se je ponesrečil naročnik našega lista, Stanko Bohine iz Trboj št. 79.

Državni zavarovalni zavod je izplačal ženi kot odškodnino za smrt 10.000 dinarjev.

Ponovno opozarjamo naše bralce, da so vsi naročniki našega lista tudi zavarovani, vendar imajo pravico do zavarovalne premije le tedaj, če imajo poravnano naročnino.

Uredništvo

davanja iz živinoreje, poljedelstva, sadjarstva in čebelarstva, spremljana z ustreznimi filmi. Na nedeljo, 25. septembra — ko bo razstava odprta — pa nameravajo prikazati tudi pristno staro gorenjsko »ohcet«.

Na prvem sestanku pripravljalnega odbora, ki je bil pretekli ponedeljek, so sklenili tudi, da bodo na razstavi lahko sodelovali samo člani kmetijskih združenj. Vse razstavljene predmete in živino bodo ocenjevale posebne komisije kmetijskih strokovnjakov, najboljši živinorejci, poljedelci in čebelarji pa bodo dobili nagrade in diplome.

Ker je na področju novega Občinskega ljudskega odbora Cerklje sorazmerno največ naročnikov »Glasu Gorenjske« na Gorenjskem, je uredništvo sklenilo razpisati ob tej razstavi štiri posebne premije »Glasu Gorenjske« za najuspešnejšega živinorejca, poljedelca, sadjarja in čebelarja. Vsota vseh nagrad je 12 tisoč dinarjev. Od tega bo dobila krava z vencem 5000 dinarjev nagrade, najboljši poljedelec 2000 dinarjev nagrade, najboljši sadjar in najboljši čebelar pa vsak po 2000 dinarjev.

Zelimo, da bi bila razstava nova vzpodbuda kmetičkim proizvajalcem za nadaljnji napredek našega kmetijstva.

Z obiska pri naših puškarjih

Lovska puška sistema „Bock“ novi proizvod kranjske puškarne

Zaradi članka „O odnosih vodilnih uslužbencev do javnosti“, priobčenem v 33. številki našega lista, 13. avgusta letos, so se kranjski puškarji pritožili, češ da omenjeni članek lahko vrže napatno luč na njihovo delo in uspehe, ki so v zadnjih mesecih precejšnji. Prav zaradi teh uspehov objavljamo naslednji članek:



Lovska puška „Bock“ — proizvod kranjske puškarne

Dobro leto dni je minilo, odkar se je Tovarna lovskih pušk in patron v Kranju preselila iz starih neprimernih prostorov, v nove obrate. Nove delavnice so dobili v tovarni čevljev „Planika“. Tu so boljši pogoji za razvoj puškarne in tudi samo delo. Spričo obveznosti, ki jih je

zala domačim potrebam. V bodoče pa se bodo morda pokazale tudi možnosti za izvoz.

Pred tem pri nas še niso serijsko izdelovali lovskih pušk, sicer se je delovni kolektiv kranjske puškarne pripravljala na to že nekaj let. Vzgaljal je predvsem mlade puškarje in pripravjal kader za bodočo tovarno. Hkrati ko so popravljali puške in drugo lovsko orožje, so se tudi vzgajali. Letos pa so že izdelali nad 100 lovskih pušk predvsem sistema „Hammerless“ in „Graner“. Izdelujejo pa tudi lovskie karabinke sistema „Mauzer“ in zračne puške. Potreb, ki so trenutno v naši državi, še ne krijejo. To je tudi razumljivo.

V tem primeru je pravzaprav tako, da je še tovarna v tovarni. Del kolektiva sestavljajo štiri stroje in jih prilagajajo lastnim potrebam. Stroji so stari. Kupili so jih v raznih krajih države; v Sarajevu, Priboju, Zrečah, Skofji Loki itd., večinoma iz reparacije. Stara tovarna je imela le nekaj preciznih strojev. Po investicijskem programu bi morali kupiti 37 novih strojev, večino bi jih morali uvoziti. Ker niso imeli dovolj sredstev, so si pomagali sami in že kar primerno opremili strojno delavnico.

Tudi orodjarno so primerno opremili. Tu morajo pripravljati vse mogoče vrste orodja za obdelovanje posameznih delov pušk. V orodjarni pa hkrati sestavljajo tudi stroje iz starih delov. Sestavili so stroj za struženje cevi, za obdelovanje puškinih glav. Glave za puške „boskil“ kakor jim drugače pravijo, so najbolj delikatne stvari v proizvodnji pušk. Toda tudi te so že začeli izdelovati v tovarni.

Tudi stroj za izdelovanje raznih vijakov, kakršne so morali doslej izdelovati ročno, so napravili sami. S tem so pocenili proizvodne stroške vijakov za 10 krat in dosegli tako proizvodnjo, da bodo lahko proizvode ponudili tudi na druga tržišča. Skratke, osvojitvi so morali težavni proces proizvodnje lovskega orožja. V zvezi s tem je zanimivo tudi to, da bodo v prihodnje začeli v glavnem proizvajati lovskie puške dvocevke sistema „Bock“. To je puška, ki ima eno cev na drugi, spodnjo za kuglje, gornjo pa za šrote. So bolj sodobne in po njih je vse večje povpraševanje. Opremil jih bodo tudi v daljnogled.

Zanimiv je bil tudi pogled v ročno delavnico, kjer sestavljajo in dokončno obdelujejo puške. Večinoma m'at ljudje ob primozih rokujejo s pilami. Pred vsakim je kup pil različnih vrst. Ogledali smo si tudi druge prostore, kovačnico, delavnice, kjer dnevno izdelajo okoli 16 tisoč lovskih patron itd. Danes zaposlujejo v tovarni že 116 ljudi, predvsem mladih, ki bodo letos ustvarili okoli 60 milijonov bruto dohodka. Imajo seveda tudi težave, predvsem s kreditom in nabavljenim materialom. Ob teh in ostalih vprašanjih pa še drugič kaj.

Hotel Korotan na Jesenicah je znan domačinom, pa tudi stu, se je odločil za generalno preureditev. Hotel, ki bo izročen svojem imenu 3. IX. t. j. v soboto, bo Jesenicam v ponos. Ze zunanje lice je povsem mestno, posebno pa ustrezajo notranji prostori hotelu. V pritličju je bife s slaščičarno, v prvem nadstropju okusno preurejena kavarna in restavracija ter lovška soba, v drugem nadstropju pa so tujske sobe. Ljudski odbor je nastavljal za upravnika strokovnjaka tov. Sansova in mu dodelil kvalificirano osebo iz hotela „Toplice“ na Bledu.

Hotel Korotan bo spet odprt

Kozarček vinca rujnega ... Ali: Kaj pijejo Kranjčani v gostilnah? Oče nebeški glej, samo en kozarček ...

Kranju tiho in brez hrupa od gostilne do gostilne pečica ljudi. Bila je to ekipa Higijenskega zavoda. V vsaki gostilni, kamor so se vsedli, so naročili dva deci vina. Malo so odpili, polovico vina pa je zdrknili v majhno steklenico ...

Drugi dan so steklenice odromale v Ljubljano, pred dnevi pa so prišla nazaj v Kranj poročila o njih vsebini ...

SAMO DVA PRIMERA Poročilo o analizi vzorcev vin iz kranjskih gostiln nam kaže, da so vse gostilne 14. avgusta, razen hotela „Evropa“ in gostilne „Pri kolodvoru“, točile pristno vino!

Vino v kleti ima določeno gradacijo, ko ga prineso v gostilno pa lahko ta gradacija pade za največ 0,3%. Tako odstopanje, pravijo, je še dopustno!

Razlika pri vinu v kleti in gostilni pa je tega dne znašala v gostilni „Pri kolodvoru“ 10%, kar jasno dokazuje, da je bilo vino pomešano z vodo!

V hotelu „Evropa“ pa so ta dan (14. avgusta), točili v kavarni (!) „pristno“ vino, nekrsčeno — toda samorodnico, po domače šmarnico.

EPILOG Kot pravijo na Higijenskem zavodu, bodo predali oba pri-

mera kršenja „vinskih“ predpisov sodniku za prekrške. Centralni higijenski zavod v Ljubljani pa je celo zahteval, naj se vsa samorodnica v hotelu „Evropa“ zapleni in odda v predelavo za kiso in spirit. Toda žal je prispelo to sporočilo prepozno, ker so Kranjčani že prej vso samorodnico popili!

In kakšne bodo kazni? Odgovor je kratek: odlično premile!

Ali lahko kazen od 1—10.000 dinarjev spametuje take gostilničarje, ki namesto pristnega vina točijo karsibodi? Zdi se mi, da ne, ker se jim še vedno izplača točiti nepristno vino.

Kaj je treba ukreniti? Na vsak način je treba poostri kazni. Tu naj pove svojo besedo tudi ljudski odbor. In delovni kolektiv? Ali bo tudi on povedal svoje mnenje o tem? Na vsak način bi moral!

Akcija Higijenskega zavoda te pohvale vredna. Ugotavljamo pa, da so take in podobne akcije zelo redke. Bile bi pa zelo potrebne in zažele ne samo v gostinstvu, temveč tudi v trgovini in drugod.

Taki posegi so zelo koristni, saj pripomorejo k temu, da potrošniki dobe za določen denar tudi določeno, neizpriljeno in nepokvarjeno blago!

I. AUSEC



Prijateljstvo med živalmi

Tri prijateljce so stanovale blizu skupaj. To so bile gazela, želva in žolna.

Nekega dne je lovec našel gazelino sled ob vodi in ji je nastavljal zanko. Vrnil se je do-

mov z gotovostjo, da bo dobil bogat plen.

Zvečer je šla gazela pit vodo in se je ujela v nastavljeno zanko. Vsa prestrašena je zakričala in takoj sta prihiteli k njej želva in žolna.

Nekaj časa sta premišljeva-

li, kaj bi bilo treba storiti, nato pa je rekla žolna želvi: „Ti imaš dobre zobe, pregrizni zanko, jaz pa bom skrbel, da vaju lovec ne zaloti. Tako bova z združenimi močmi rešili prijateljico.“

Želva je bila s predlogom zadovoljna in je takoj začela gristi pasove. Žolna pa je odletela v vas, kjer je stanoval lovec.

Ko se je začelo daniti, se je začel lovec odpravljati od doma. Toda komaj je stopil na prag, ga je začela žolna s perutmi biti po obrazu.

„Ni dobro znamenje, da se je ptič zakadil vame,“ je dejal lovec in se vrnil nazaj v hišo.

Cez nekaj časa pa se je vendar spet hotel izmuzniti iz hiše, toda žolna ga je čakala tudi pri zadnjih vratih.

Lovec je pomislil: „Počakal bom do sončnega vzhoda.“

Medtem je želva pregrizla vse pasove, razen enega. Zobe so ji že skoraj izpadli, usta so bila vsa krvava. Ko je sonce vzšlo, je prišla žolna naznanit, da se bliža lovec.

Gazela je z vsemi močmi pretirgala zadnji pas in zbežala v goščavo.

Ko se je lovec približal, ni bilo plena nikjer. Žolna se mu je z drevesa posmehovala, toda želva je ležala vsa izmučena na tleh. Lovec je ves jezen vtaknil želvo v torbo in torbo obesil na vejo.

Gazela je bila v skrbeh za svoji prijateljci. Vrnila se je do lovca in videla kaj se je zgodilo z želvo.

„Moram zvažitii lovca proč od tega kraja,“ je mislila.

Pokazala se je torej lovcu in ta ji je začel slediti. Zvabila ga je tako v goščavo, kjer je izgubil sled. Gazela pa se je po drugi poti vrnila k jezzeru, snela z rogovi torbo z veje in rešila želvo.

Potem so se prijateljce preselile iz tistega kraja v mirnejšega in so še dolgo živele v slogi.

Zakaj ima osel dolga ušesa

(SPANSKA NARODNA PRIPOVEDKA)

V starih časih, ko so ustvarjali živali, je vsaka dobila ime. Kmalu nato je poklical car vseh živali vse ptice in živali k sebi.

Ptice so prišle prve, a prvi med njimi so bili: kos, detelj, kraljiček in vrabec. Potem so prišli: jelen, lev in tiger. Zadnja sta bila medved in želva. Vsak je hitel, kolikor je najbolj mogel, ker je vsak hotel videti carja in ga slišati, kaj bo povedal.

„Poklical sem vas vse, da vidim, ali ima vsak svoje ime. Prihajajte drug za drugim in govorite glasno!“ je govoril car vseh živali.

„Imenujem te medved.“ „Svetli car, jaz sem tiger.“ Nazadnje pride žival, ki je pozabila svoje ime.

„Govori!“ kriči car. „Ne združuj nas!“

Ali uboga žival je molčala. Tedaj se je car raztogotil, zgrabil je pozabljivo žival za ušesa in jo tako dolgo tresel, da so se ušesa nategnila in podaljšala.

„Sedaj si dobro zapomni svoje ime osel!“ zakriči car. Od takrat ima osel dolga ušesa.

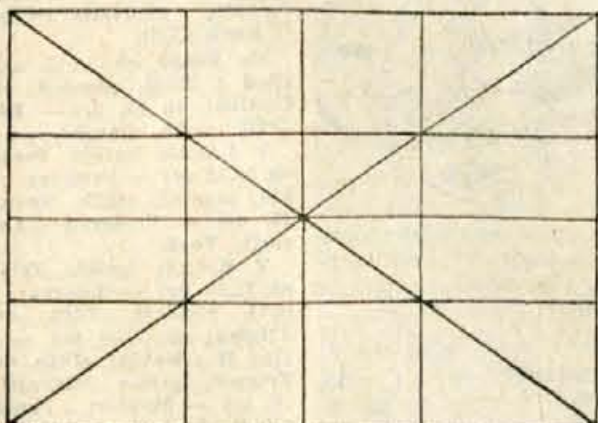
Medtem pa je hodila po

ZA BISTRE GLAVICE

GEOMETRIJA

Dragi pionirji, pred seboj imate geometrijski lik s številnimi črtami, ki na prvi pogled ni videti nič posebnega. Če pa ga boste malo dalj ča-

ganko boste reševali tako: „Kdo našteje v liku največ pravokotnikov, trikotnikov in kvadratov?“ Povem vam tudi to, da jih je zelo veliko, več kot sto. To je zdaj že tretja



uganka našega nagradnega tekmovanja in pazite, da mi boste rešitev poslali v štirnajstih dneh!

Vas vse najlepše pozdravlja

Vaš Kosobrin

GEOMETRIJA Kupon št. 3

Gospodarske novice iz vse domovine

VISOKI DONOSI INDUSTRIJSKIH RASTLIN

Kljub nestanovit. vremenu predvidevajo kmetijski strokovnjaki ugoden donos sladkorne pese, in sicer 188 metrskih stotov na hektar. Toda slabo vreme je vplivalo na to, da je količina sladkorja znatno nižja kakor običajno. Tudi konoplja je zelo dobro obrodila, toda šele pri predelavi bodo videli, kakšna je kakovost vlaken. Večina pridelovalcev sončnice pričakuje, da bodo dobili okrog 1000 kg sončničnega semena na hektar, kar je eden izmed najboljših donosov po vojni. Pri oljni repici pričakujejo rekorden donos, in sicer od 700 do 1200 kg na hektar.

V HRVATSKI JE RAZPISANO POSOJLO ZA IZGRADNJO HIDROCENTRAL

Pred kratkim je tudi izvršni svet Hrvatske razpisal posojilo za nadaljevanje del na hidrocentrali Peruča in termoelektrani Končina v višini 1 milijarde in pol dinarjev. To posojilo, ki ga bodo vplačevala gospodarske organizacije, se bo pričelo vpisovati 1. septembra.

INVESTICIJE ZA PROMET

Po uradnih podatkih smo v povojnih letih investirali za izgradnjo naših prometnih zvez 500 milijard dinarjev. Zgradili smo 1100 km železniških prog, 300 km dvojnih prog in 1700 km modernih cest. Za izboljšanje našega pomorskega prometa smo porabili okrog 70 milijard dinarjev.

Triumf gorenjskih plavalcev

PK „Triglav“ drugi, PK „Kamnik“ tretji, PK „Prešeren“ iz Radovljice pa šesti

Pretekli petek, sobota in nedeljo je bilo v najlepšem bazenu v Jugoslaviji, v Krškem, republiško prvenstvo v plavanju za člane in članice. To prvenstvo, ki je bilo v jubilejnim letu — 10. obletnici osvoboditve, je bilo prav gotovo najkvalitetnejše prvenstvo Slovenije, kar jih je bilo do sedaj. Sodelovalo je 8 klubov s skoraj 200 tekmovalci in tekmovalkami.

Gorenjski klubi so bili le-tos zastopani s precejšnjim številom plavalcev. Najmočnejši ekipi sta imela PK „Triglav“ iz Kranja in PK „Kamnik“. Tudi „Prešeren“ iz Ra-

drugo mesto, Kamničani tretje, Radovljičani pa šesto mesto. Bled si deli sedmo in osmo mesto brez točke. Gorenjski plavalci so na tem prvenstvu dokazali, da ima Go-

3:10,4 in na 100 m metuljček 1:29,6. Oba rezultata jo uvrščata na drugo mesto v Jugoslaviji. V znak priznanja mladosti plavalci, je vodstvo tekmovalca določilo tudi Vukičevu, da je skupaj s Pelcem iz Ljubljane snela državne zastave ob zaključku prvenstva.

Od posameznikov moramo omeniti še zmago Pelanova nad Koncejvejo na 400 m crawl in na 100 m hrbtno, medtem ko je Koncejveja na 100 metrov prosto in v obeh štafetah dokazala, da je brez oporekanja najhitrejša slovenska plavalka. Z dobrimi časi sta presenetili na 100 m prosto tudi Cebuljeva (Radovljica) in Auerspergova (Kamnik) Zrimšek se je moral to pot dvakrat zadovoljiti z drugim mestom (v metuljčkovem slogu ga je premagal Ljubljancan Poljanšek). Za naše razmere je Petrič dosegel 100 m prosto zelo dober čas in s tem dokazal, da je trenutno tretji slovenski sprinter, pa tudi Snabel je bil na tem prvenstvu v odlični formi in je prav po njegovi zaslugi PK „Kamnik“ premagal štafeto Kranjčanov na 4 krat 200 m prosto. Ta štafeta je bila najbolj zanimiva in napeta točka prvenstva. Omeniti je potrebno tudi to, da sta obe štafeti plavali v času, kakršnega slovenski plavalci niso dosegli že 6 let. Velik napredek! Na splošno je letošnje prvenstvo pokazalo, da so slovenski plavalci zelo napredovali, zlasti pa Gorenjci. Brez dvoma je pokazal največji napredek PK „Triglav“ iz Kranja, ki si

je vzgojil že precejšnje število kvalitetnih plavalcev. Na žalost pa Kranjčani letos niso bili med tistimi klubi, ki bi jih na prvenstvu spremljala tudi sreča, saj se nekateri tekmovalci, ki sodijo med najboljše v Sloveniji, niso plasirali v finale (Saša Košnik na 100 m prosto in Tratnik na 200 m metuljček). „Kamnik“ je tudi znatno napredoval, zlasti v ženskih disciplinah, kjer mu je ojačenje s Pelanovo (bivšo državno reprezentantko) pripomoglo, da lahko vsakomur prekrži račune. „Prešeren“ kaže viden napredek tako, da ga že lahko prištevamo med tiste slovenske klube, ki imajo v kratkem času možnost s svojimi posamezniki igrati vidno vlogo v slovenskem plavanju. Resno delo Radovljičanov je že rodilo prve uspehe in njihova ekipa je iz dneva v dan boljša.

Prvenstvo je bilo dobro organizirano, prav tako pa je tudi sodniški zbor v redu opravil svojo dolžnost. Neobjektivno pa je poznanje nekaterih (v Borbi in Slovenskem poročevalcu), ki hočejo to dejstvo prikazati drugače in iz najmanjših spodsrljajev, katerim se skoraj nikdar ni mogoče izogniti, narediti „slona“.

VI. turnir za „Gramatčikov - Jankovičev memorial“

Preteklo soboto in nedeljo je bil v Kranju VI. spominski namiznoteniški turnir za „Gramatčikov - Jankovičev memorial“, katerega se je u-

PRVENSTVO FLRJ V SKOKIH V VODO

PK „Triglav“ - četrti v državi

V soboto in nedeljo je bilo v Zagrebu državno prvenstvo v skokih v vodo. Od slovenskih klubov so sodelovali „Irlirija“ iz Ljubljane, ki je obdržala naslov državnega prvaka, ZPK „Ljubljana“, ki je bila druga, medtem ko so Kranjčani zasedli četrto mesto in Kamničani šesto. Od posameznikov z Gorenjske se je najbolje plasiral Ivko Šink (Triglav) in sicer v skokih s stolpa na tretje mesto, v skokih z deske pa na četrto mesto. Novak (prej član PK Triglav sedaj PK Kamnik) je s solidnimi skoki zaslužen o-svojil peto mesto, medtem ko si je Hafner (Triglav) priboril sedmo mesto. Ostala tekmovalca Kranjc in Zvočl (oba Triglav) se nista plasirala v finale. Za „Triglav“ ni nastopil na letošnjem prvenstvu z žensko ekipo, čeprav bi njihove skakalke lahko posegle v borbo za vidnejša mesta.

deležilo približno 80 mladink, mladincev in pionirjev iz vse države. Borili so se v desetih disciplinah. Od Kranjčanov in Jeseničanov so imele največ uspeha mladinke NTK „Triglav“ Teranova, Plutova in Dolenceva, delno kranjski pionirji, medtem ko mladinci niso imeli najsrečnejšega dneva.

V konkurenci mladinskih moštev si je „Triglav“ I. delil tretje in četrto mesto z „Ljubljano“, v tekmovalju posameznikov pa sta Kranjčana Teran in Cesen izpadla v borbah za vstop v polfinale. Edini drugi mesti sta od mladincev zasedla Logar iz Jesenice skupno s Frančem iz Zagreba v disciplini mladinci dvojice in Plut v mešanih parih z Dolencevo (oba Triglav).

Najuspešnejše so bile mladinke NTK „Triglav“, ki so ekipno zasedle prvo in drugo mesto. Tudi v disciplini mladinke dvojice sta Teranova in Dolenceva zasedli prvo mesto z zmago nad Zagrebčankama, sestrama Nikolič. V konkurenci posameznic pa je to pot spet zmagala Trampuževa iz Ljubljane, tako da so se morale Kranjčanke zadovoljiti s plasmani od drugega do četrtega mesta (Teran, Plut in Dolence). Pionirji iz Kranja pa so se kot ekipa uvrstili na drugo mesto.

Vsi zmagovalci so dobili za nagrade praktična darila. Dala jih je tovarna „Tiskanina“, ki je bila pokroviteljica letošnjega turnirja. Razen praktičnih nagrad pa so zmagovalci prejeli tudi prehodne pokale in diplome.

PD Mengeš se je preimenovalo v Planinsko društvo „Janez Trdina“

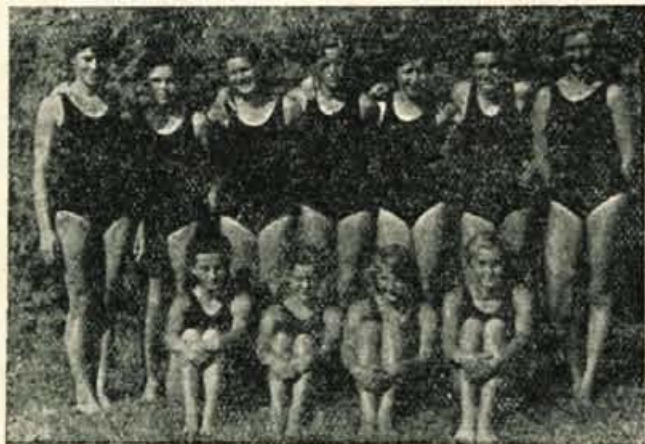
V petek zvečer je bilo slovesno preimenovanje društva v Planinsko društvo „Janez Trdina“. S tem so se Mengošani ponevno oddolžili velikemu rojaku, čigar 50-letnico smrti praznujemo letos. Ob preimenovanju je govoril tudi prof. Janez Logar, ki je poudaril, da Trdina ni bil samo pisatelj, temveč tudi vnet planinec in velik ljubitelj narave.

SPORED PRVENSTVEIH NOGOMETNIH TEKEM GNP ZA NEDELJO 4. SEPTEMBRA 1955

- Na Jesenicah ob 10. uri — Jesenice : Bled, služb. Bogataj; ob 8.30 uri — Jesenice — „Svoboda“ mladinci, služb. Bogataj.
- V Bohinjski Bistrici ob 9. uri — Bohinj : Tržič, služb. Podbešek; ob 10.30 uri — Bohinj : Tržič, pionirji, služb. Podbešek.
- V Lescah igrišče Prešerna ob 15. uri — Prešeren : Ločan, mladinci, služb. Legat.
- V Trzinu ob 16. uri — Tržič : Triglav, mladinci, služb. Petrič.
- V Kranju igrišče Mladosti ob 13. uri — Mladost : Prešeren, pionirji, služb. Jerkič; ob 14. uri — Mladost B : Prešeren, služb. Jerkič; igrišče Triglava ob 14. uri — Triglav : Bled, pionirji, služb. določi Triglav.
- V Škofji Loki ob 16. uri — Ločan : Triglav B, službujoči Baudet.
- V Medvodah ob 16. uri — Medvode : Svoboda, služb. Bohinje.

ZA NEDELJO 11. SEPTEMBRA 1955

- Na Jesenicah ob 15. uri — Jesenice : Medvode, službujoči Breje Ciril.
- Na Bledu ob 14.15 uri — Bled : Tržič, pionirji, služb. Cunjko; ob 15. uri — Bled : Tržič, služb. Cunjko.
- V Lescah igrišče Prešerna ob 13.30 uri — Prešeren : Naklo, pionirji, služb. Vovk; ob 15. uri — Prešeren : Ločan, služb. Vovk.
- V Kranju igrišče Triglava ob 13.30 uri — Triglav : Bohinj, pionirji, služb. določi Triglav; ob 14.30 uri — Triglav B : Bohinj, služb. določi Triglav; igrišče Mladosti ob 10. uri — Mladost : Prešeren, mladinci, služb. Jerkič.
- V Senčurju ob 14. uri — „Svoboda“ : Tržič mladinci, služb. Erzín; ob 15.30 uri — Svoboda : Mladost B, služb. Erzín.
- V Škofji Loki ob 15. uri — Ločan : Jesenice, mladinci, služb. Urh Kalan.



Na sliki so plavalke PK „Triglav“, najmočnejša ženska ekipa v Sloveniji

dovljice je poslal na prvenstvo močno ekipo, PK „Bled“ pa je sodeloval le z enim tekmovalcem.

Kot je bilo pričakovati, je prvo mesto v končnem plasmanu ženskih in moških ekip, osvojil ZPK „Ljubljana“. V skupnem plasmanu pa so Kranjčani zaslužen osvojili

renjska najboljša plavalce in bi se dvoboj med Gorenjsko in ostalimi slovenskimi klubi prav gotovo končal z zmago Gorenjcev.

Najboljši tekmovalce prvenstva je Mirijana Vukič iz Kranja, ki je dosegla 2 članska in 2 mladinska rekorda Slovenije: na 200 m prsno

Prvi hipodrom na našem podežελju

V okviru proslave 50-letnice zadrufništva v Komendi je bil v nedeljo izročen svojemu namenu tudi prvi hipodrom na našem podeželju. S precejšnjim trudom in z veliko požrtvovalnostjo so se živinorejci komendskega okoliša lo-

tili gradnje, saj so jih razmere sille k temu. Od prvih konjskih dirk, ki so bile že leta 1947, je ta športna panoga postala zelo priljubljena, razen tega pa je ugodno vplivala na razvoj konjereje. Dirke pa so morale biti po cestah, ki niso bile primerne. Gledalci razen starta in cilja niso videli nič. Sedaj pa je dograjeno dirkališče, ki ustreza vsem športnim predpisom. Steza je izpeljana v krogu, ki meri 500 m, v zelo lepi okolici sredi vasi.

Za prve dirke na novem hipodromu je vladalo veliko zanimanje, saj se je zbralo v Komendi nad 4000 gledalcev. Poleg domačinov so tekmovali tudi gostje iz Ljubljane in Domžal. Vendar so gledalci bolj prišli na svoj račun kot tekmovalci, ker je bilo dirkališče zelo težko. Dirkalna steza je bila šele dograjena in se je močno vdiral.

Otvoritveni govor je imel predsednik pripravljalnega odbora za proslavo 50-letnice zadrufništva v Komendi Janez Strcin, v imenu Zveze za konjski šport Slovenije pa je govoril ing. Ivo Jelačin. Dirke so se nato ob velikem zanimanju občinstva razvijale po določenem sporedu. Največ je bilo seveda zanimanja, kako se bodo odrezali domači tekmovalci. V enovprežni vožnji na 2000 m je bila med 16 vozači prva Ziva, 6-letna kobila Tineta Jagodica iz Pod-

gorja pred Zivko Janka Juhanta iz Komende.

V kasaški dirki na 2000 m je zmagal Flik, last Franca Prešerna iz Ljubljane, na 1600 m s preponami pa Samo, last Ivana Delkota iz Ljubljane. V enovprežni vožnji za kmečke konje je prišla prva na cilj Čila, ki jo je vodil Franc Rode iz Nožic, v dvo-vprežni vožnji pa sta zmagala Čista in Caska F. Flerina iz Domžal. V galopski dirki je zmagal Vid Repanšek iz Homeca na Paši.

Po dirkah so razdelili nagrade in diplome živinorejcem in živinorejskim zadrufgam, ki so jih prejeli dopolne za razstavljeno plemensko živino. Skupen znesek nagrad je bil 327.000 din. Tudi zmagovalci na konjskih dirkah so prejeli lepe nagrade.

SRDJAN BAVDEK - ŠESTI

V nedeljo je bilo v Smederevu zaključeno VII. mladinsko državno prvenstvo v šahu, na katerem so bili tudi Gorenjci zastopani po prvokategorniku Bavdku iz Kranja. Izmed štirih Slovencev, ki so se borili na letošnjem prvenstvu za najvišji naslov, je bil on najsrečnejši in si je zaslužen priboril VI. mesto med najboljšimi našimi šahisti — mladinci iz vse države. Lep uspeh, čeprav bi

lahko Bavdek zasedel še višje mesto. Od 17 odigranih partij je dobil 3, eno izgubil in kar 13 krat prilo na delitev točke! Tolikšno število remijev Bavdka pravzaprav ni izjema, saj v zadnjih letih sploh opažamo pri naših mladincih premalo borbenosti in prehitro pristajanje na mirno-ljubljen konec. Prav ta neborbenost pa meče precej slabo luč na naše mladince, ki bi se morali pokazati vse drugače

Strelska organizacija je dobila novo obliko

Decentralizacija poslovanja SZS — Plenum GSO — Dosedanji uspehi in nove naloge

V nedeljo, 28. avgusta je zasedal v Kranju plenum Gorenjskega strelskega odbora. Udeležili so se ga poleg članov plenuma tudi nekateri predsedniki strelskih društev z Gorenjske, od gostov pa sta prisostvovala tudi sekretar SZ DL za Gorenjsko Zvonka Lesjak ter zastopnik izvrš. odbora Strelske zveze Slovenije tov. Viktor Polak.

Iz poročila predsednika tov. Rajka Malija o dosedanjem delu in uspehih ter iz poročila tehničnega vodstva o uvedeni tekmovalnih in prireditvah je razvidno, da se Gorenjci lahko pohvalijo s številnimi uspehi. Bolj kritično pa je bila ta-

ko v poročilu kot tudi v razpravi ocenjena nabava orožja in čuvanje istega. Ker so organi Tajništva za notranje zadeve našli pri nekaterih strelskih društvih orožje zanemarjeno in brez potrebne nege, je plenum soglasno sklenil, da se morajo vsi krivci za nepravilno skrb in nego orožja poklicati na odgovornost. Tudi o materialnih in finančnih sredstvih je bilo dovolj govora ter so skoraj vsi člani poročali, da so občinski odbori in odbori SZDL podelili precej dodatnih našim organizacijam in le tam, kjer se družine same niso pobrigale za pomoč, so ostale brez nje. Največ pa je bilo razpravljanja o tem, da

mora mesto Kranj kot gorenjska metropola na vsak način priti do prepotrebnega strelišča, kjer bi bile lahko tudi večje prireditve. Po zelo plodni razpravi je plenum izvolil nov 25-članski izvršni odbor in 11-članski sekretariat GSO. Za predsednika GSO je bil ponovno izvoljen dosedanji predsednik tov. Rajko Mali.

S 1. septembrom je pričel torej redno poslovati Gorenjski strelski odbor s svojim sedežem v Kranju, s tem pa so strelske družine na Gorenjskem dobile organ, kjer bodo dobile vsa potrebna navodila in pomoč. Vč



s precejšnjo smelo proti najnižje kategoriziranemu igralcu na prvenstvu, edincmu tretjekategorniku Šestiču.

Bavdek je na vseh dosedanjih turnirjih igral z zadovoljivimi uspehi, če pa bo spremenil način svoje igre in vnesel vanjo več borbenosti za zmago, bodo prav gotovo njegovi uspehi še večji. K doseženemu šestemu mestu na letošnjem državnem mladinskem prvenstvu pa mu moramo čestitati.

Kljub težavam so domžalski šahisti aktivni

Nadarjeni domžalski šahisti, ki so vključeni v DPD „Svoboda“, so na nedavnem šahovskem tekmovanju v Komendi ob priliki proslav 50. obletnice zadrufništva, zasedli prvo mesto in si tako priborili lep pokal. Sedaj pa se pripravljajo za mednarodno šahovsko tekmovanje v Portorožu, kjer so tekmovali tudi lansko leto v B skupini in osvojili prvo mesto. Z veliko vnmemo se pripravljajo tudi za simultanko, ki jo bo igral v Domžalah mednarodni šahovski mojster Stojan Puc. Razen tega se bodo udeležili še spominskega šahovskega turnirja na Rabu in se s tem oddolžili številnim žrtvam, ki so dale svoja življenja za našo svobodo.

Kljub številnim uspehom in zelo aktivni dejavnosti, s katero se lahko ponašajo domžalski šahisti, odboru DPD „Svoboda“ še do danes ni uspelo, da bi šahistom lahko zagotovil primerne prostore, kjer bi lahko delali. Zaradi tega se morajo potikati po raznih neprimernih prostorih in čisto se morajo posluževati celo gostilniških lokalov. Prav bi bilo, da bi nadarjenim domžalskim šahistom priskočili na pomoč zato tudi mero-dajni lokalni organi in pokazali za šah več razumevanja.

Republiško mladinsko prvenstvo v waterpolu bo v Kranju

V soboto popoldne ter v nedeljo dopoldne in popoldne bo v Kranju mladinsko prvenstvo LRS v waterpolu. Pri prijavah bo sodelovalo 6 klubov. Favorit je PK Triglav iz Kranja, ki ima najbolj homogeno moštvo. S tem pa ni rečeno, da bi tudi ostala moštva ne mogla poseči v borbo za najvišji naslov. Vsekakor pa lahko pričakujemo, da bo to prvenstvo zelo zanimivo.

Kino „Krvavo“, Cerklje: 3. film „Na revieri“. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Ob 10.30 uri matineja mladinskega filma „Figaro“. Predstave v sobotah ob 20. uri in ob nedeljah ob 16. in 20. uri.

Kino „Radio“, Jesenice: 4. do vključno 6. septembra ameriški barvni film „Osamljena ostroga“. 7. do vključno 9. septembra ameriški barvni film „Na revieri“. Predstave v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Ob 10. uri matineja mladinskega filma, ob delavnikih ob 18. in 20. uri.

Kino „Plavž“, Jesenice: 4. septembra ameriški barvni

film „Na revieri“. Predstave ob 5.05, 7., 12.30, 15., 17., 18.30 in 22. uri. Oddajo „Zelenci“ — poslušajte ob nedeljah ob 13.30 uri in vsak delavnik ob 15.15 uri. „Kmetijski nasveti“ in „Kmetijska univerza“ vsak delavnik ob 13. uri. „Pregled tiska“ pa vsak dan ob 6.30 uri.

Nedelja, 4. septembra: — 8.00 Otroška predstava — Jacques Confino: Mamin veliki sin. 9.30 Zbori in solisti pojo slovenske narod. pesmi. 10.10 Dopoldanski simfonični koncert — Camille Saint-Sa-

ens: Koncert za violino in orkester št. 3 v h-molu — Antonin Dvorzak: Peta simfonija „Iz novega sveta“. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.00 Pol ure za našo vas. 15.15 Igra Milan Stante s svojim triom. 17.30 Radijska igra — Ciril Kosmač: Kadetka (ponovitev). 20.30 Športna poročila. 21.35 Robert Schuman: Pesnikova ljubezen (izvaja tenorist Miro Brajnik).

Ponedeljek, 5. septembra: — 6.35 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeke. 7.30 Cici-banom — dober dan! 14.30 Novi filmi. 14.40 Slovenske narodne in umetne pesmi poje kvintet Niko Štrifof. 18.00 Na straži. 18.45 Radijska univerza — Slavko Faust: Po letošnji pariški letalski razstavi. 20.30 Kulturni pregled. 22.15 Domači ansambli v plesnem ritmu.

je. 13.10 Tisoč pisanih zvokov (lahka, operetna, zabavna in filmska glasba). 14.30 Za gošpodinje. 16.00 Utrinki iz literature — Janez Dokler: Dve črtici. 16.20 Ludwig van Beethoven: Sedma simfonija. 18.00 Družinski pogovori. 18.10 „Za veselo popoldne“. 20.00 Rezervirano za festivalne posnetke.

Četrtek, 8. septembra: 6.35 Narodne pesmi iz Vojvodine. 13.10 Spored simfonične glasbe Georges Bizet: Domovina, dramatična uvertura, Richard Wagner: Siegfriedova idila, Victor Herbert: Koncert za čelo in orkester, Matija Bravničar: Divertissements za klavir in orkester, Zoltan Kodaly: Ples iz Galante. 16.00 Utrinki iz literature — Lidija Sejfullina: Gubernator I. del. 16.20 Koncert po željah. 18.00 Domače aktualnosti. 20.00 „Cetrlikov večer“ domačih pesmi in napevov.

Preteklo nedeljo je bilo v Kranju prvo zasedanje skupščine okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje za novi okraj. Kot so že na zadnjih zasedanjih skupščine v Kranju in Radovljici sklepali o združitvi obeh v enoten zavod za Gorenjsko, so na nedeljskem zasedanju v glavnem izvedli združitve.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje bo imel svoj sedež v Kranju ter 5 podružnic s sedeži v Kranju, Trzinu, na Jesenicah, v Skofji Loki in Radovljici. Nova skupščina šteje 74 članov. Izvolila je tudi 9-članski izvršni odbor. Izvolili so finančno komisijo, za ravnatelja okrajnega zavoda pa so imenovali tovariša Iva Majdiča. Na omenjenem zasedanju so razpravljali tudi o statutu in ga z nekaterimi manjšimi popravki sprejeli.

Sibanje prebivalstva
V KRANJU

Rojstva: Jožefa Ceferin, tovar. delavka iz Kranja rodila deklico; Mihaela Jama, gospodinja iz Kranja rodila deklico; Marija Blagotinsk, gospodinja iz Kranja rodila dečka in Silva Vučko, delavka iz Kranja rodila dečka.

Poročili so se: — Marjan Gradišar, trg. pomočnik, in Vida Kalan, trg. pomočnica; Janez Grašič, kmet. tehnik in Antonija Pakiž, drž. uslužbenka; Stefan Adamič, veterinar in Marija Bele, farmacevtka.

SOLIDNO in HITRO

Podjetja, tavarnice, ustanove in vse organizacije!

Vse vrste klišejev vam bo solidno in hitro izdelala

NOVA KLIŠARNA

PRI PODJETJU „GORENJSKI TISK“,

ki bo začela obratovati v oktobru • Istočasno bo začel v okviru podjetja „Gorenjski tisk“ z delom tudi **FOTOODDELEK** za komercialno fotografijo! • V tem fotooddelku vam bodo lahko izdelali najlepše posnetke iz vašega podjetja in razne druge posnetke za vaše albume, katere vam bo izdelala in okusno opremila naša lastna knjigovoznica

Se priporočamo! Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje

„GORENJSKI TISK“

Vsa natečila sprejemamo že v septembru!




Torek, 6. septembra: 6.35 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi. 7.40 Vedre melodije. 12.00 Opoldanski spored lahke vokalne in instrumentalne glasbe. 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 14.40 Volinist Slavko Zimšek in pianistka Breda Rajhova iz Maribora izvajata popularne skladbe za violino in klavir. 16.20 V svetu opernih melodij. 18.00 Zdravstveni nasveti. 18.30 Športni tednik. 20.00 „Po Koroški in Prekmurju“ (pisan spored slovenskih narodnih pesmi). 20.30 Tedenski notranje - politični pregled. 22.15 Igramo vam za ples.

Sreda, 7. septembra: - 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo. 7.30 Pisan drobiž za pionir-

Petek, 9. septembra: - 6.35 Domači napevi — sodelujejo Stirijske flosarji in Veseli dečki. 7.30 Cici-banom — dober dan. 12.00 Aleksander Skrjabin: Koncert za klavir in orkester. 13.10 Z glasbo v dobro voljo. 14.30 O športu in športnikih. 16.00 Utrinki iz literature — Lidija Sejfullina: Gubernator — II. del. 16.20 Iz slovenske simfonične glasbe: Marij Kogoj - Karel Jeraj: Allegretto, Lucijan Marija Škerjanc: Peta simfonija. 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 18.45 Iz kolektivov za kolektive. 20.30 Tedenski zunanje - politični pregled. 21.00 Oddaja o morju in pomorščakih.

objave - oglasi

● Mali oglasi

19 let starega fanta vzamem v službo. Naslov v upravi lista.

Delavnice 5 x 8 m veliko — dam v najem. — Primskovo 89, Kranj.

Krasno novo žensko kolo dam tistemu, ki mi po možnosti odstopi sobo in kuhinjo ali samo sobo v Kranju ali okolici. Samo osebne ponudbe na: Košir — Kranj, Kokrški breg 3, stopnišče.

Ljudska knjižnica v Stražišču je zopet odprta vsak ponedeljek in četrtek od 17. do 19. ure.

Kmetijska zadruga Ljubno na Gorenjskem razpisuje licitacijo za prodajo vprežnih grabelj in okopalnika. Licitacija bo 8. septembra 1955 pred KZ Ljubno ob 9. uri.

Rjavo jopico, izgubljeno 24. avgusta na cesti Duplje — Strahinj naj najditelj proti nagradi vrne Stanetu Tomazin, Naklo 84.

Obveščamo vse zainteresirane, da se v stalnem gospodinjstvem tečaju v Kranju, Komenskega 4, od 2. 9. 1955 vrši vsako popoldne od 15. ure dalje poleg

rednega 3-mesečnega tečaja tudi tečaj za vlaganje sadja in zelenjave. — Uprava.

Poziv! Zaradi likvidacije čevljarke delavnice „Planika“ v Tavčarjevi ulici 2 v Kranju, poziva lastnike popravljenih čevljev, da jih dvignejo najkasneje do 1. oktobra 1955. Po omenjenem roku ne odgovarjamo za blago.

Na novo prevzemamo vsa popravila v Tavčarjevi ulici 4.

„Planika“ — Kranj

Kupim dobro ohranjen šivalni stroj. — Virlog 7, Skofja Loka.

Prodajam lep brezov les. — Stražišče 168.

Lepe železne postelje in nočne omarice ugodno prodajam. Vprašati Kranj, Cankarjeva 15.

možnost vpisati se v pripravni razred na tukajšnji šoli. Vpisovanje bo dne 5. sept. od 8. do 12. ure ter od 14. do 17. ure. S seboj naj prinesejo zadnje šolsko spričevalo, rojstni list in potrdilo pristojne organizacije ZB, da je otrok padlega borca. — Upraviteljstvo.

Obvestilo o vključevanju vajencev v obrt. Obrtna zbornica okraja Kranj obvešča vsa obrtna podjetja in zasebne obrtnike, da bo redno vključevanje vajencev, ki bodo posejali celoletne šole, samo do 15. septembra, v izjemnih primerih pa do 30. septembra. Ob sklenitvi učne pogodbe je treba predložiti zadnje šolsko spričevalo in zdravniško spričevalo.

Gospodarski svet OLO Kranj bo vajencem z nezadostno predizobrazbo, ki se nameravajo izučiti v kritičnih strokah za poklice: kovač, zidar, sodar, kamnosek in pek — dovolil izjemno vključitev v obrt in to na podlagi predhodne prošnje, naslovljene na Svet za prosveto in kulturo OLO Kranj. Takl vajenci morajo opraviti še sprejemni izpit na vajenski šoli.

Vpisovanje v vajenske šole bo v ponedeljek, 5. septembra, pričetek pouka na teh šolah pa bo 15. septembra.

precej skeptično, „kapitulirali“.

Povprečno na eno vožnjo je do sedaj odpadlo 18 ljudi. Za prihodnje vožnje pa imajo že tudi večino mest razprodanih. Prav zaradi tega že prihajajo glasovi, da bo JAT v prihodnji sezoni uvedel trikratno-tedensko letalsko zvezo z metropolo Jugoslavije, Jadrano in drugimi kraji. Predvidena je tudi mednarodna letalska zveza Nemčija—Avstrija — preko Lesca do Jadrana. Alpski letalski center pa predvideva uvesti tudi redno lokalno letalsko progro Lesce—Koper in nazaj. V ta namen že tudi v Kopru gradijo letališče.

Za pristajanje v Lescah pa se zanimajo tudi nekateri tuji potovalni uradi, predvsem v skandinavskih državah, ki nameravajo v prihodnjem letu delno preusmeriti potovanja v Jugoslavijo z letali.

Tako je danes na letališču v Lescah, ki je še tako rekoč v razvojni fazi. Clani upravnega odbora Alpskega letalskega centra pa že snujejo nove načrte oziroma jih že izvajajo, na podlagi katerih naj se v Lescah organizira gospodarsko podjetje „Slovenija aero-transport“, ki naj se s časom razširi in pomaga ustanoviti podobna podjetja v Ljubljani, Celju, Mariboru in drugod.

(Se nadaljuje)

● Objave

Ekonomski srednja šola v Kranju: popravni izpiti in vknadni sprejemni izpiti za redno šolo in za dvoletni pripravljalni tečaj bodo 5. in 6. sept. t.l. v prostorih I. gimn. Začetek vsakokrat ob 7. uri zjutraj. Pričetek šolskega pouka za dijake redne šole bo 15. septembra 1955 ob 8. uri zjutraj, za pripravljalni tečaj pa isti dan ob 10. uri.

Vpisovanje v Državno glasbeno šolo na Jesenicah bo 6. 7. in 8. t.m. od 9. do 11. in od 16. do 18. ure. Novi gojenci naj prinesejo s seboj zadnje spričevalo matične šole, stari pa zadnje spričevalo glasbene šole. Pričetek pouka bo 15. 9. 1955. - Ravnateljstvo.

Vajenska šola za razne stroke v Kranju, Cankarjeva 2 — obvešča, da imajo otroci padlih borcev iz bivših okrajev Kranj in Radovljica, ki so dovršili 5 razredov osnovne šole oziroma 1. razred gimnazije ter izpolnili 14. leto starosti,

Učenca, poštenega, pridnega, ki ima veselje do manufakturne stroke, sprejememo takoj. Predstavi naj se osebno pri: Trgovina „Pri Kranju“, Kranj, Cankarjeva 7.

RAZPIS

Upravni odbor porodnišnice v Kranju razpisuje na podlagi 9. čl. tč. 16 uredbe o upravljanju zdravstvenih zavodov (Ur. list FLRJ št. 30 z dne 29. julija 1953) naslednja mesta:

1. mesto pomočnika upravnika,
2. mesto medicinske mestre,
3. mesto instrumentarke,
4. osem mest za otroške negovalke in
5. štiri mesta za babice.

Za vsa razpisana mesta je potrebna predpisana šolska izobrazba.

Pismene ponudbe naj se pošljejo na Upravni odbor Porodnišnice Kranj, Labore št. 4, do vključno 10. sept. 1955.

Upravni odbor Porodnišnice Kranj

Alpski letalski center - Lesce - Bled - zarodek bodočega Slovenskega aero transporta

Pravkar je pristalo na letališču potniško letalo JAT „Duglas“, ki vzdržuje redno tedensko letalsko zvezo z Ohridom, preko Zagreba in Beograda.

Ljudje izstopajo. Tu vidimo turiste, službene potnike, diplomate in druge. Med njimi je 9 ali 10 potnikov, ki nosijo s seboj neke palice. Kaže, da so ribiči, ki gredo k Savi Bohinjki. Po narodnosti so Angleži. Med potniki smo opazili tudi grškega in turškega veleposlanika in še nekatere druge.

Nasplošno je na letališču, odkar je bil vzpostavljen redni letalski potniški promet, živahno. V novi pristanišni zgradbi so prijazno in udobno opremili gostišče in uredili tudi ostale prostore. Tu se dnevno ustavljajo domači in tuji turisti pa tudi drugi potniki, in ob kozarcu pijače opazujejo življenje na letališču, ki je tako zanimivo, da v slehernem vzbudi željo po letenju. Nehote se zagleda človek v višave ter spremlja polete jadranih letal, pristajanje itd.

Potniško letalo pristane v Lescah ob petkih popoldne in



Letališče v Lescah. „Matajur“ med poletom

bilo v tem nekoliko težnje, da so proti vsem pričakovanjem bi že v prvih mesecih ta pro-in danes so že tudi tisti, ki met propadel, da bi na ta so razvoj letališča spremljali

Borba z ogledalom. Ko so sosedje slišali, da so v stanovanju krojača Maangolda v



Amsterdamu padli strelji, so alarmirali policijo. Policisti so vdrlji v stanovanje in našli gospoda Maangolda pijaneva v naslonjaču. Stresli so ga, pa je samo zajecjal: „Tistale dva sta mi neprestano nagajala in me jezila...“ nato je spet zasmrčal. Dvojno krojaško zrcalo pred njim je bilo prerešano od krogele.

Red mora biti. V koncertni dvorani v Leicesteru je bila na programu Beethovnova uvertura Leonore. Trobentač Barclay je s svojim instru-

mentom odšel v dvorano med poslušalce, ker se trobenta solo mora v uverturi igrati iz ozadja. Ko je prišel njegov nastop in je dvignil trobento, ga je službujoči policist nenadoma zgrabil, mu po kratkem ruvanju zaplenil troben-



to in ga kot kalilca miru vrgel iz dvorane.

Strumnost nad vse! V londonski ulici Yermyn street je narednik Tom Bradley srečal svojega predpostav. polkovnika Berryja. Ker je bil pravkar na tem, da napreduje, ga

je hotel posebno strumno pozdraviti. To je tudi storil — a ga je osupli polkovnik mo-



ral nemudoma odoraviti v bolnico: narednik si je namreč zvil hrbtenico.

Vrata k sreči. Prvič v svojem življenju si je 53-letni mizar Otto Mobins v bližini



Aachena kupil srečko v loteriji in z njo zalepil veliko pokvarjeno mesto na sobnih vratih. Čez nekaj tednov je bral v časopisu, da je njegova srečka zadela 800 mark. Stekel je ponjo, ali o, groza! na noben način je ni mogel odlepiti z vrat. Tedaj je kratkoma snel vrata s tečajev, si jih naprtil na rame in hajdi v Aachen po dobiček. Lahko si mislite, kako se mu je obraz podaljšal, ko je tam zvedel — da je bila v časopisu tiskovna pomota in ni zadel ničesar!

In nato pritisne še enkrat. V Engadiru so v hotelu Matenblick ob zvoncu brali sle-



dečo razlago: sobarica — pritisni trikrat, natak — enkrat dolgo pritisni, blagajničarka — je gostom na razpolago če pritisnete kratko dvakrat. Direkcija prosi cenjene goste, da ne zlorabljajo personala.

Druga svetovna vojna so podaljšali za šest let

Za šest let je podaljšala drugo svetovno vojno skupina 19 Japoncev, ki se je predala nekemu ameriškemu patrolnemu čolnu šele 30. junija 1951. Šest let po kapitulaciji so ti možje na otočku Anatahan na Tihem oceanu še verjeli v zmago Japonske. K predaji pa jih menda niso prisilili niti boji niti težave džungelskega življenja, temveč usoda v obliki ene same ženske na otoku. To je bila Kazuko Higa, ki je s svojim možem vodila podjetje za pri-

delovanje kopre, dokler ni brodomom vrgel na otok 19 japonskih vojakov.

Ko je njen mož leta 1946 umrl za mrzlico, se je morala po ukazu njihovega vodje poročiti z enim izmed njegovih tovarišev. S tem je hotel preprečiti nenehno prekanje zanjo. Toda — 6 mož, ki jih je drugega za drugim morala poročiti, so tovariši usmrtili. Slednjic se ji je leta 1950 posrečilo pobegniti z otoka. Režiser Sternberg je zgodbo že ujel na filmski trak.

94 oblek in plaščev v enem letu

Zenam v zadoščenje in mozem v tolažbo so letos na neki modni reviji kot največjo senzacijo razstavili originalni račun krojača oz. šivilje iz leta 2280 pred n. št. V templju Nippuru (Indija) so izkopali glinasto mizo, v katero je bil vrtan originalni račun, izstavljen za odlično kaldejsko damo in izročjen njenemu soprogju. Temu je bila verjetno miza ob prejetju dekuna nad-

vse potrebna, saj se je v enem letu njegova soproga privoščila nič manj kot 84 oblek in 12 vrhnjih oblačil in je račun na primer izkazoval samo trakov za obleke okoli 700 metrov. Če je torej dama pred 4200 leti rabila skupno 94 oblek in plaščev, potem že moramo reči, da zaradi svojih toaletnih potreb tolikokrat grajana žena XX. stoletja še zdavnaj ni najbolj zahtevna.

Vodni promet bo v prihodnosti hitrejši

Pravo revolucijo v gradnji ladij pomeni nedvomno najhitrejši prometni čoln na svetu, ki so ga kazali na Vierwaldstättskem jezeru, v Italiji na Lago Maggiore pa že vzdržuje redno potniško zvezo. Gre za kombinacijo letala in čolna oz. ladje. Dolžina: 14 metrov, brzina 75 kilometrov na uro, prostora za 32 potnikov. Mnogo povečani in izpopolnjeni bodo v dobrem dnevu preko oceana s hitrostjo brzolaka. To je sicer še vizija bodočnosti, vendar so čolni z nosilnimi krili že sedanost: 62 km dolgo pot iz Locarna v Arona prevozi ta čoln v 48 minutah. Tamkajšnji parniki rabijo za isto pot

2 uri in 50 minut, najhitrejši avtomobil pa na vljugasti obrežni cesti še enkrat toliko kot čoln. Tudi v bližini brega in pri prehitevanju drugih čolnov mu ni treba zmanjševati brzine, ker skoraj ne dela valov. Na obeh straneh trupa sta pritrjeni dve močni, polkrožni krili, ki segata pod trup. Po načelu vzgoca se dvigne prvotno plavajoča ladja popolnoma iz vode in drsi samo na krilih. Za dvig rabi čoln na jezeru Lago Maggiore 40 km brzine, 11 sekund in 60 m „vzletišča“. Seveda izgleda potem kot na dveh nogah, je pa neprimerno bolj varen in stabilen kot ostali čolni.

ELEKTRIČNI TOK BREZ ŽICE

Električni tok brez žice je najnovejša posebnost nekoga hotela v New Yorku. Svetilka dobiva tok iz oddajnika preko bakrene antene. V okviru delovanja oddajnika lahko nosiš svetilko okoli kakor svečo.

SOLZA — UNICEVALEC BAKTERIJ

Da so solze zlasti za nežnejši spol ne le sredstvo olajšanja ob kakršni koli priliki, ampak včasih tudi koristno sredstvo za doseg določenih smotrov, je znano. Angleški učenjak sir Aleksander Fleming, ki je odkril penicilin, pa je ugotovil, da solze uničujejo tudi bakterije. Z eno samo solzo je uničil milijone bakterij. Vzpodbudno, kaj?!

LETECI FOTOLABORATORIJI PROTI POŽAROM

Proti pogostim požarom v avstralskih stepah so avstralske oblasti pričele uporabljati letede fotolaboratorije. Iz letala fotografirajo požare, slike takoj v letalu razvijajo in jih nato odvržejo gasilskim enotam, da imajo večji pregled o obsegu požara.

NENAČADNA SVETILKA

Nenačadno svetilko so do nedavnega uporabljali tudi eskimi, da so sem in tja razsvetlili temo polarnih noči. Neki ptič, ki ga imenujejo aik, se tako nažre rib, da ga je končno sama mast. Tega ptiča ustrelijo in enostavno potegnejo skozenj stenj in ga prižgo. Mast ubitega ptiča se začne taliti in tako vzdržuje plamen.

MESTO „SVEDSKO“ NA KITAJSKEM

Več ali manj duhovito poslovno domisljico so si privoščili v nekem Kitajskem mestu, kjer je več velikih tovarn za vžigalice. Najbolj znane pa so v svetu seveda švedske vžigalice. Da bi izločili to konkurenco, so mesto prekrstili v „Švedsko“, da morejo na škatlice svojih izdelkov upravičeno zapisati „Narejeno v Švedski“.

Za kratek čas



vedno dve. Treh polovic ni. Prav tako nima smisla izraz: večja ali manjša polovica, ker ste obe polovici vedno enaki. Nato pa je zaključil: „Sicer pa itak nima smisla, to vam razlagati, saj večja polovica od vas sploh ne pazi.“

PRAZNOVERJE

Pred drugo svetovno vojno ljubitelj filma dobro znani komik Leo Slezak je bil tudi velik ljubitelj dobre jedače in pijače. Nekoč je svojemu kolegu pripovedoval sledečo zgodbo: „Včeraj zvečer sem bil povabljen na sijajno večerjo. Ko sem vstopil v obednico, sem preštel goste po svoji stari navadi in na svojo veliko grozo ugotovil, da sem trinajsti!“

POL IN POL

Učitelj se na vse pretege trudi, da bi svojim malčkom bolj jasnil, da je nesmiselno re- čiti: Dve polovici. Polovici sta sem jedel za dva!“



Gozd je postajal redkejši. Sonce je že zdavnaj zdrknilo za hribe. Mraz je vedno bolj pritiskal. On ga ni čutil. Iskarnje za tovarišem in blojenje po gozdu ga je ogrelo.

Irwinga ni našel, dasi je pozabil na vsako opreznost in ga celo klical. Toda le odmevi so votlo zamirali v bregovih.

— Ujeli so ga, ujeli, — se je oglašalo v njem in občutje krivde, da je v sili zapustil prijatelja, ga je zopet zajelo. Niti robček, ki ga je našel in ki ga bo lahko izročil Irwingovemu dekletu, te krivde v moralno občutljivem Johnu ni moglo zmanjšati.

Irwingovo dekle? Niti pozna je ne, a verjame, da jo bo našel in ji izročil poslednje, kar je od njenega fanta ostalo. Pri Irwingovih starših bo povprašal po njej in povedali mu bodo.

— Joj, kakšen optimist! — je vzdihnil. Misel, kako se bo vsaj skromno oddolžil Irwingovemu spominu, ga je zapeljala. Pozabil je, da je v tuji deželi, da ne pozna razen Rosite in partizanskih kurirjev, med katerimi sta z Irwingom preživela teden dni, nobenega človeka. In vendar je upal, da se bo izmotal iz te nezane dežele. Jutri bo počakal partizanske kurirje. Saj bodo šli kakor vsak dan in popeljali ga bodo mimo vseh nevarnosti naprej, tja na osvobojeno ozemlje, o katerem mu je pravila Rosita in o katerem so mu te dni pripovedovali tudi kurirji. Na prvo osvobojeno ozemlje bo prišel že v enem dnevu. En dan bo porabil, da ga bo prehodil. Tam je tudi angleška vojaška misija. Potem bo šel naprej (ime je že pozabil) na še večje osvobojeno ozemlje, kjer pristajajo zavezniška letala in odpeljal se bo v svobodo.

Letala, letala, letala...

Od nekdaj, iz daljave je začel protiletalske sirene. Kmalu nato pa je zaslišal nad seboj skozi večer brnenje letal. Letala so nad Nemčijo. Če se kdaj srečno vrne domov, bo vsakomu povedal, s kakšnim občutkom jih je poslušal ta trenutek. Noben glasbenik bi ne znal ustvariti tako čudovite

18 koračnice svobode, kakor je ta hip pela v njem ob brnenju bombnikov.

Občutek, ki ga je zajelo, mu je dalo novih moči. Vztrajati mora. Vztrajati! Zajelo ga je celo upanje, da je tudi Irwing še živ in da se bo morda prav tako kakor on izmotal.



Z rokami je nagrebel listja, ki ga je veter ta dan obilo natrgal z dreves, in se zakopal vanj. Zaspal je mirno.

Ko se je prebudil, je bila še globoka tema.

Bil je vesel in se takoj spustil navzdol. Ko se je pod njim zabelkala cesta, je videl, da ni prišel tja, kjer so bili

včeraj. Zato je ob obronku gozda iskal mesto, da bi zagledal železniško čuvajnico, ki si jo je prejšnji dan zapomnil. Dve sto metrov levo od čuvajnice je tista nevidna kurirska steza.

Čuvajnice ni našel. Na nekem parobku je na nočnem nebu zagledal v daljavi silhuete vsakih dimnikov, iz katerih je kdaj pa kdaj švignil plamen. Nazaj mora.

K sreči se je zbudil tako zgodaj. Hodil je zelo dolgo, dokler se mu ni zadel poseka, ki se je odprla pod njim, znana, Nedaleč od nje je zagledal čuvajnico. Razveselil se je, kakor da bi mu prav ta čuvajnica odprla pot v svobodo.

Skril se je med smrečje in oprezal. Daniti se je že začelo, a kurirjev še ni bilo.

Se je čakal.

A zaman.

Ni vedel, da so se včeraj kurirji umaknili pred Nemci in si izbrali drugo pot.

Ostal je sam. Tako sam kakor še nikoli. Hodil je ure in ure, da bi našel kurirsko taborišče. Hodil je ves dan in ura za uro je drobila njegov optimizem. Malodušje v njem je naraščalo. Hodil je vedno počasneje. Zemlja, povsod na svetu enaka in vendar povsod drugačna, ga je priklenila nase. V njeni vseobširni svobodi se je čutil ujetega bolj kakor pred dnevi v ujetniškem taborišču.

Bežal je in sam ni vedel kam. Na tem slepem begu ga je ujel večer in oglašal se je glad. Včeraj zjutraj je jedel zadnjič v kurirskem taborišču. Nekatje v teh gozdovih. V taborišču, ki ga je iskal in ni našel. In kakor nalašč se je osore prevleklo še nebo s temnimi meglami in začelo se snežiti. Najprej so padale redke snežinke, nato pa se začele vsipati v vedno gostejših krogih. Padale so mu na lase, se topile in mu v neprijetnih potočkih lile za vrat, se mešale z znojem in — če je obstal — postajale ledeno mrzle. Dragocena toplota mu je puhtela iz razmočene obleke.

Loteval se ga je brezup. Ni iskal poti. Izmučen se je slepo gnal navzgor, navzdol in zopet navzgor, ujet v črni prostor gozda in noči. Spodtkal se je ob kamenje in korenine. Padal, vstajal, se zadeval ob drevesa kakor ob rešetke ptič, ki so ga pravkar zaprli v kletko. Toda še je šel. Se je hodil. Se je zadeval. Se spodtkal. Padal. In vstajal. In po vsakem padcu je bil slabotnejši in po vsakem padcu bolj obupan. Nič več ni mislil. Mehanično je pregibal noge. Samo nagon po samoohrani ga je gnal naprej. Ure in ure. Kdo ve koliko časa.